

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Збірник есеїв здобувачів вищої педагогічної освіти

«ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ»

(до 10-річчя заснування кафедри початкової та дошкільної освіти та факультету педагогічної освіти)

УДК [378.011.3-051(477):821.161.2-1/-9ФранкоI.07](08)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

(Протокол №6 від 6 лютого 2025 року)

Упорядник:

Людмила Кобилецька, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Загальна редакція:

Наталія Мачинська, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

Рецензент:

Марія Стахів, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Збірник есеїв здобувачів вищої педагогічної освіти «Іван Франко: освітньо-педагогічні погляди» (до 10-річчя заснування кафедри початкової та дошкільної освіти та факультету педагогічної освіти) [Упорядн. Л. В. Кобилецька; за заг. ред. Н. І. Мачинської]. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2025.163 .

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів, а також використання технік плагіату, несуть автори есеїв.

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Есей Вероніки Антонів.....	7
Есей Вікторії Антонів.....	9
Есей Юлії Балух.....	11
Есей Юлії Баран.....	13
Есей Софії Березовської.....	15
Есей Вікторії Букси.....	17
Есей Анастасії Бутим.....	19
Есей Діани Васишлишин.....	21
Есей Руслани Васишлишин.....	23
Есей Соломії Версти.....	25
Есей Євгенії Ворони.....	29
Есей Олени-Маріанни Галайко.....	31
Есей Марти Гвоздак.....	35
Есей Марії Говорушко.....	37
Есей Софії Горбань.....	40
Есей Наталії Горбач.....	42
Есей Мар'яни Гринишин.....	44
Есей Софії Гудз.....	46
Есей Анастасії Діжак.....	48
Есей Ірини Дімбровської.....	50
Есей Мар'яни Довголуцької.....	52
Есей Юліани Іванечко.....	54
Есей Тетяни Кабай.....	56
Есей Віталії Кадар.....	58
Есей Соломії Качмар.....	60
Есей Олени Качмарської.....	62
Есей Надії Клим.....	64
Есей Андріани Клімик.....	66
Есей Софії Кобрин.....	68
Есей Ірини Крисак.....	71
Есей Анни Крук.....	73
Есей Вікторії Кублік.....	76
Есей Андріани Кульбанської.....	78
Есей Діани Кучак.....	81
Есей Віри Кушик.....	83
Есей Наталії Лешик.....	85

Есей Марії Ляшук.....	87
Есей Соломії Малішевської.....	90
Есей Марії Малко.....	93
Есей Анни Манько.....	95
Есей Катерини Медвідь.....	97
Есей Катерини Мельник.....	99
Есей Анастасії Мирки.....	101
Есей Олексія Молодецького.....	103
Есей Анастасії Мороз.....	106
Есей Ірини Налепи.....	108
Есей Юлії Нишпоренко.....	110
Есей Діани Новосілець.....	112
Есей Олени Олексій.....	114
Есей Вікторії Онисько.....	116
Есей Христини Онищак.....	118
Есей Вероніки Пенъондз.....	120
Есей Ірини Пиць.....	122
Есей Ірини Приставської.....	125
Есей Соломії Проць.....	127
Есей Юлії Ржатковської.....	129
Есей Ірини Ровецької.....	131
Есей Вікторії Романишин.....	133
Есей Софії Рудь.....	135
Есей Інни Сабір.....	137
Есей Мар'яни Смішко.....	140
Есей Анастасії Стральської.....	143
Есей Вікторії Стрельбіцької.....	145
Есей Наталії Суровик.....	147
Есей Каті Фаїни.....	149
Есей Анастасії Хробак.....	151
Есей Євгенії Хрол.....	153
Есей Людмили Шевченко.....	155
Есей Юлії Шпитко.....	157
Есей Ангеліни Янкевич.....	159
Есей Юлії Ярич.....	161

ПЕРЕДМОВА

*Бувають учителі з природженим педагогічним
талантом, які вміють під час уроків
жити спільним життям усього класу,
забувати про себе, про свої власні турботи...
Кожний урок такого вчителя...є насолодою*
(Іван Франко)

Іван Франко – поет, прозаїк, драматург, перекладач, літературний критик, публіцист, багатогранний науковець, мистецтвознавець, етнолог, фольклорист, історик, соціолог, політолог, економіст, філософ. Його творчий доробок, писаний українською, польською, німецькою, болгарською, чеською мовами, містить різножанрові твори

Збірник есеїв «Іван Франко: освітньо-педагогічні погляди» здобувачів вищої освіти факультету педагогічної освіти містить роздуми майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкової школи та соціальних педагогів, які ґрунтуються на критичному аналізі творів Івана Франка. Не будучи професійним вчителем, Іван Франко розкривав у своїх творах багато питань освіти, виховання, навчання, формування особистості молодшої людини. Важливим виступає питання національно-патріотичного виховання. Так, у «Захарі Беркуті» ми читаємо: *«Для нас і справді нема світа, — відмовив Максим.— Ми над усе любимо свій кутик,— коли б так кождий інший любив свій кутик, то, певно, всі люди жили б на світі спокійно й щасливо»* (Захар Беркут). Також ця тема глибоко розкривається у поезії «Моя любов»:

Ні, хто не любить всіх братів, Як сонце божє, всіх зарівно, Той щиро полюбить не вмів Тебе, кохана Вкраїно! (Моя любов).

Про освіту, вчительську професію, можливості та потенціал школярів Іван Франко описує водночас як із сумом, так із гумором. Саме так можна трактувати оповідання «Грицева шкільна наука»: *«Блискучі надії батька на Грицеву будучину давно розвіялись. Професор просто сказав йому, що Гриць "туман вісімнадцятий", що ліше зробить, коли відбере його додому і назад заставить*

гуси пасти. І справді, по році шкільної науки Гриць вертав додому якраз такий мудрий, яким був перед роком. Вправді, "а баба галамага" він вивчив докладно напам'ять, і не раз навіть у сні з уст його вилітало се дивовижне слово, що становило немов перший поріг усякої мудрості, якого йому не судилося переступити» («Грицева шкільна наука»).

Освітньо-педагогічні погляди Івана Франка, описані та розкриті автором у власних творах, дають поради, підказки, визначають орієнтири професійної діяльності не тільки майбутнім педагогам, але й усім тим, хто своєю працею підготував не один випуск фахівців педагогічної освіти. Збірник есеїв містить роздуми здобувачів вищої освіти і демонструють актуальність думок Каменяра, які побачили світ більше як століття тому.

Люди, люди! Я ваш брат, Я для вас рад жити,

*Серця свого кров'ю рад Ваше горе змити. А що кров не зможе змить,
Спалимо огнем то! Лиш боротись значить жить...(Vivere memento!)*

Професор Наталія Мачинська

Вероніка Антонів,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко — видатний український письменник, публіцист та громадський діяч, який залишив глибокий слід у культурному та освітньому житті України. Його педагогічні погляди формувалися під впливом соціальних, політичних і культурних умов того часу, а також його особистого досвіду. Франко вважав освіту ключовим чинником для розвитку особистості та суспільства в цілому.

У поглядах І. Франка на освіту значна увага приділяється початковій (народній) школі. В своїх статтях він зазначає, що ці школи дають не справжні знання, а лише "хвостики", "обрізки" знань, а іноді й зовсім одне "лушпиння", перетворюючи учня в машину, яка "бубнить регулярно... задані уроки", тоді як насправді школа повинна давати учням широке коло знань про навколишній світ, його природу, суспільство й саму людину, забезпечувати розумовий розвиток, прищеплювати високі моральні, естетичні і трудові якості.

Важливою складовою педагогічних поглядів Франка була ідея національного виховання. Він вірив у необхідність формування національної свідомості у молоді через освіту. Франко підкреслював важливість вивчення рідної мови, культури та історії як основи для розвитку патріотизму та гордості за свою країну. Також поет звертав увагу на роль вчителя в процесі навчання. Він вважав, що вчитель повинен бути не лише джерелом знань, але й наставником, який підтримує і мотивує учнів.

Справжній педагог вміє « під час уроків жити спільним життям усього класу, забувати про себе, про свої власні турботи, радощі і тривоги. Кожний урок такого вчителя є розширенням розумового кругозору учня, задоволенням

його природної допитливості, розбудженої попередніми успіхами, є насолодою, а не мукою».

На мою думку, освітні погляди Івана Франка є актуальними навіть сьогодні. Його ідеї про народну освіту, моральне виховання, активні методи навчання та національну свідомість продовжують надихати педагогів у їхній діяльності. Франко залишив нам важливий спадок, який закликає до глибокого розуміння ролі освіти у формуванні особистості та суспільства.

Вікторія Антонів,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ПОСТАТЬ УЧИТЕЛЯ У ТВОРАХ ІВАНА ФРАНКА

У творах Івана Франка образ учителя є багатограним і неоднозначним. Він слугує як дзеркалом суспільних проблем, так і втіленням високих ідеалів, необхідних для формування нової, освіченої та патріотично свідомої людини. Письменник у своїх творах висував високі вимоги до особистості вчителя. Ідеальний педагог, на його думку, мав поєднувати в собі глибокі знання, високі моральні якості та вроджену педагогічну майстерність.

Для прикладу згадаймо образ учителя Міхонського, який був високоморальним та гуманним у порівнянні з іншими. Він втілює ідеал Франкового вчителя. Він викладав математику, логіку і психологію, був носієм передових педагогічних ідей. Це «вельми оригінальна й симпатична постать рідка поява між гімназійними вчителями» (т. 18 с.88) , усебічно освічений та умілий викладач. Міхонський має добру душу та товаришує зі своїми учнями. На жаль, таких учителів, як головний герой оповідання, на той час було небагато, проте саме за ними І.Франко бачив подальший розвиток шкільництва.

І. Франко не боявся викривати недоліки тодішньої освітньої системи. Він критикував авторитарні методи навчання та відсутність індивідуального підходу до кожного учня. Письменник показував, як часто вчитель ставав інструментом у руках влади, а не провідником знань і цінностей.

Образ учителя в оповіданні Івана Франка "Олівець" є яскравим прикладом авторитаризму та жорстокості, які панували в освітній системі того часу. Цей персонаж слугує протилежністю до гуманного педагога і підкреслює необхідність змін у підходах до виховання та навчання.

Підсумовуючи, зазначу, що ідеї письменника про роль учителя залишаються актуальними і сьогодні, нагадуючи нам про важливість освіти у формуванні особистості та розвитку суспільства. Твори Франка нагадують нам про те, що освіта – це не лише передача знань, а й формування особистості, виховання громадянина. І. Франко розумів, що від учителя залежить майбутнє нації, тому висував високі вимоги до його професійної підготовки та особистих якостей.

Юлія Балух,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Освітні й педагогічні погляди Івана Яковича Франка значною мірою сформувалися під впливом його соціальних і морально-етичних переконань. Франко вважав, що освіта має відігравати ключову роль у розвитку особистості та суспільства, і закликав до всебічного розвитку людини, який включає інтелектуальний, моральний і фізичний аспекти. Франко був переконаний, що освічене суспільство є запорукою його розвитку та свободи. Він вірив, що освіта допоможе українському народу усвідомити свою національну ідентичність і права.

Іван Франко у своїй творчості приділяв значну увагу проблемам виховання та освіти, а також моралі й етичним принципам. Його педагогічні погляди відображаються в багатьох творах, і одним із найяскравіших є сатирична поема “Лис Микита”. В цьому творі Франко розкриває теми моральних цінностей, чесності, справедливості та критики людських вад. Образ Лиса Микити символізує хитрість, обман і цинізм, що часто притаманні суспільству. Через цей твір Франко прагнув навчити читачів розпізнавати й уникати таких рис, ставлячи під сумнів суспільні норми.

Педагогічний аспект твору полягає в алегоричному зображенні звірів, які представляють певні риси людей. Лис Микита, Вовк, Ведмідь та інші звірі є носіями характерних людських рис, а їхні пригоди – це спосіб донести до читачів певні моральні настанови. Через сатиру Франко спонукає задуматися над правильними цінностями та способами взаємодії з іншими.

Іван Франко вірив, що освіта має бути засобом розвитку особистості та її морального становлення. Через образи, створені у “Лисі Микиті”, він

підкреслював важливість критичного мислення, вміння розпізнавати несправедливість та необхідність чинити морально.

У своїх педагогічних поглядах письменник виступав за всебічний розвиток людини: не лише інтелектуальний, але й моральний. Він вважав, що завданням вчителя є виховання відповідальних, чесних і свідомих громадян. Водночас Франко виступав проти формального підходу до навчання та пропагував освіту, що формує критичне мислення і моральні цінності. Франко вдало використовує гумор, щоб привернути увагу дітей та молоді до важливих тем. Сатиричні ситуації, в які потрапляє Лис Микита, розважають читача, але водночас навчають його розуміти приховані настанови. Такий підхід робить освітній процес захопливим і легким для сприйняття.

Таким чином, “Лис Микита” – це не просто казка про пригоди хитрого лиса, а глибокий твір, який відображає педагогічні ідеї Франка, орієнтовані на виховання чесною і справедливою людини в суспільстві.

Юлія Баран,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Стаття «Літературна мова і діалекти» відображає глибокий інтерес до ролі мови у формуванні національної свідомості та освітньої системи. Франко підкреслює, що літературна мова є не лише інструментом комунікації, але й важливим засобом консолідації нації, особливо в контексті подолання діалектних відмінностей, які могли б перешкоджати культурній єдності.

Однією з ключових ідей Франка є те, що літературна мова має бути тісно пов'язана з живою народною мовою. Він критично аналізує ситуацію, коли в Галичині, попри існування численних граматик, мова інтелігенції залишається «поплутаною і запоганеною», через те, що її викладають віддалено від живого джерела народного мовлення. Це ставить під сумнів ефективність шкільного навчання і викликає питання про якість мовної освіти. Таким чином, Франко звертає увагу на важливість живого зв'язку між мовною теорією, викладанням і практичним використанням мови в повсякденному житті.

Франко також наголошує, що мовна єдність є ключовою для національної єдності. Він підкреслює, що літературна мова має стати засобом комунікації для всіх українців, незалежно від регіональних діалектів. Використовуючи приклади з історії літератури, такі як мова творів Котляревського, Шевченка та Нечуя-Левицького, Іван Франко показує, що національна літературна мова вже сформувалася і є здатною об'єднати різні частини України, від Харкова до Кам'янця-Подільського.

У своїй педагогічній діяльності Франко звертав особливу увагу на значення діалектів. Він бачив у них не лише місцеву особливість, а й джерело багатства для літературної мови, що сприяє її виразності та глибині. За його переконанням, мова не має замикатися лише на культурних елементах,

принесених урбанізацією чи специфічними соціальними групами. Навпаки, вона повинна залишатися відкритою для поповнення народними висловами, характерними для різних регіонів. Завдяки цьому літературна мова стає не лише засобом спілкування, але й глибоко національною цінністю, що дозволяє кожній людині відчувати себе частиною великої культури.

Іван Франко виступає за те, щоб освіта сприяла розвитку літературної мови як об'єднувального фактора для української нації. Він вважає, що школи, церкви та урядові інституції повинні використовувати літературну мову для збереження національної єдності та передачі культурних цінностей. Водночас, Франко розумів, що на етапі формування літературної мови ідея надання права діалектам на широке використання в літературі може спричинити хаос. Лише тоді, коли літературна мова стане досить зрілою та поширеною, вона зможе приймати і збагачуватись елементами діалектів, не втрачаючи своєї основної структури.

Отже, педагогічні погляди Франка мають широку перспективу: вони прагнуть поєднати розвиток мови, її культурне збагачення та єдність народу. Він розглядає освіту не просто як спосіб передачі знань, а як засіб формування глибокої національної свідомості, де мова є не тільки інструментом, а й об'єктом особливої уваги і піклування. Його підхід має особливу актуальність і сьогодні, коли питання збереження мови та культури залишаються важливими для збереження національної ідентичності.

Софія Березовська,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко приділяв значну увагу проблемам освіти і виховання. Його педагогічні погляди пронизують усю його творчість, від літературних творів до публіцистичних статей.

У спадщині українського національного генія понад 100 наукових і публіцистичних праць та художніх творів, що присвячені темам виховання дітей і молоді. Повного розквіту рідного шкільництва, української педагогіки, освіти й науки, педагогічної й національної культури, на думку І. Франка, можна досягти тільки за умов самостійної Української держави. Іван Франко в статті «Народне шкільництво в Галичині» з сумом пише про масову неписьменність галичан. У публікації «Чого хоче Галицька робітницька громада?» письменник вважає масову неписьменність і темряву однією з причин безправності й злиднів робітничого люду. Він високо підніс значення науки в житті людей. Франко вважав, що школа повинна бути доступною для всіх верств населення і служити інтересам народу. Він критикував тодішню систему освіти, яка була орієнтована на інтереси панівного класу. Іван Франко критикував віце-президента Крайової шкільної ради М. Бобжинського у статті «Великі діяння пана Бобжинського», через те що було унеможливлено доступ українців до гімназій і вищих шкіл. Позбавлення українських дітей можливостей здобувати освіту він засуджує також у газетній замітці «Педагогічні невігласи» .

Франко наголошував на важливій ролі вчителя у вихованні молоді. Вчитель, на його думку, повинен бути не лише носієм знань, а й вихователем і другом для своїх учнів. Образи таких учителів він змалював у ряді своїх творів:

учителя гімназії Міхонського в оповіданні “Борис Граб” ; сільського педагога, борця за народні права Омеляна Ткача у п’єсі “Учитель” ; вчителів “нормальної” школи Красицького та Білинського в оповіданні “Отець-гуморист” ; сільського вчителя Опанаса Моримухи в оповіданні “ Батьківщина”.

Особливо великого значення І. Франко надавав вивченню рідної мови й літератури, виховному значенню дитячої літератури. У статті “Женина-мати” І. Франко віддавав перевагу в дитячому читанні таким творам, які плекають розум, будять одночасно розум і дух, становлячи, таким чином, “здоровий корм” душі. Свої теоретичні настанови І. Франко втілював у художній практиці, написавши низку високоповчальних творів для дітей, зокрема таких чудових казок, як “Лис Микита” , “Лисиця-сповідниця” , “Медвідь” , “Лисова пригода”. Велике педагогічне значення мають оповідання І. Франка про дітей, школу, як-от: “Малий Мирон”, “До світла”, “Гірниче зерно”, “У кузні”, “Грицева шкільна наука”. Написана ним повість “Захар Беркут” цінна тим, що плекає історичну пам’ять молодих поколінь, вважаючи її провідним компонентом національного виховання.

Твори Івана Франка – це не лише літературна спадщина, а й цінне джерело для вивчення його педагогічних поглядів. Аналізуючи його твори, ми бачимо, що письменник був глибоко переконаний у важливості освіти для розвитку особистості і суспільства в цілому. Його ідеї про національне виховання, всебічний розвиток особистості і демократизацію освіти залишаються актуальними і сьогодні.

ІВАН ФРАНКО: ЙОГО ВПЛИВ НА ОСВІТУ

Іван Франко – видатний український письменник, учений, філософ, фольклорист, педагог, мовознавець та громадський діяч, який зробив значний внесок в історію української культури. Він написав багато наукових і публіцистичних праць та художніх творів про виховання дітей. Його літературна та освітня діяльність сприяли піднесенню національної свідомості, розвитку наукової думки та утвердженню цінностей української нації.

Письменник народився у непростий період історії українського народу, але це не зламало його міцного духу. Іван Франко присвятив своє життя боротьбі за справедливість і свободу, а також був готовий пожертвувати власним щастям. Важливе місце в доробку письменника займають педагогічні погляди. Він виявляв невдоволення щодо системи освіти того часу. Іван Франко покладав велику надію на освіту та науку, адже це є засобом успіху людини. Його педагогічні погляди акцентують увагу на формуванні розвитку особистості.

Франко надавав великого значення ролі вчителя в процесі виховання. «Учителем школа стоїть», - ці слова Івана Франка підкреслюють важливість педагога у формуванні особистості дитини. Він вважав, що саме від учителя та його підготовки залежить якість навчання, формування цінностей та компетентностей у дітей. Франко вважав, що вчитель повинен подавати не лише знання, але й бути прикладом для наслідування.

Каменяр також приділяв велику увагу формуванню компетентностей у дитини, чим передбачив сучасні методи всебічного розвитку. Він вважав, що освіта повинна давати не лише знання, а й навички, що знадобляться у повсякденному житті. Він акцентував на важливості виховання в дітей таких рис, як допитливість, працьовитість і відповідальність.

Отже, Іван Франко був не тільки чудовим письменником, але й відомим педагогом, який вважав, що освіта має бути доступною для всіх. На жаль, його педагогічні ідеї ще широко не досліджені, але вони не втрачають своєї актуальності сьогодні.

Анастасія Бутим,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота

ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ПРАЦЮ ТА ПРИКЛАД БАТЬКІВ: ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ В НОВЕЛІ ІВАНА ФРАНКА «У КУЗНІ»

Видатний Іван Франко у своїх творах часто порушував важливі соціальні та педагогічні питання, новела «У кузні» не є винятком. Вона розкриває ряд педагогічних ідей, які стосуються виховання та вагомого значення батьківського прикладу, підтримки у формуванні особистості дитини.

Дитячі спогади – це дорогоцінні камені нашого життя, що формують основи світогляду і характеру. У кузні батька перепліталися тепло вогню, енергія фізичної роботи та людська комунікація. Кожен, хто приходив до кузні, ставав частиною спільної справи: допомагав, спілкувався, ділився мудрістю або жартами. У цьому простому, на перший погляд, середовищі розвивалося не лише ремісництво, а й моральні цінності – взаємоповага, співпраця, готовність допомогти, що є надзвичайно важливими для формування світогляду у дитини.

По-перше, у праці Івана Франка “У кузні” надзвичайно яскраво демонструється роль батька у вихованні дитини. У новелі батько не тільки виконує свою фізичну працю, але й через свої вчинки, ставлення до роботи та інших людей, передає синові важливі моральні цінності. Франко показує, що батьківська роль в вихованні не обмежується лише словами або настановами, а реалізується через приклад. Працьовитість, порядність, взаємоповага до інших — ось ті основні риси, які дитина повинна вбирати, спостерігаючи за батьком.

Виховання через приклад є одним з основних педагогічних принципів. Іван Франко в цьому контексті показує, що дитина не завжди потребує лекцій і настанов, адже головний урок вона отримує через спостереження за діями батьків.

По-друге, праця як виховний процес. Іван Франко також звертає увагу на виховну силу праці. В кузні, де батько працює, формується не лише фізична сила, а й моральні якості дитини. Праця стає тією основою, через яку дитина набуває важливого життєвого досвіду — терпеливості, відповідальності, гідності. Франко вважає, що саме через практичну діяльність і трудову дисципліну дитина здобуває необхідні життєві навички та вміння.

По-третє, взаємодія з людьми і служіння є безперечно важливим етапом для розвитку відповідальності та поваги у дитини. Франко показує, що справжнє виховання не може бути обмежене лише внутрішнім розвитком особистості, воно повинно включати й відповідальність перед суспільством. У кузні батько не лише працює для себе, але й взаємодіє з іншими людьми, передаючи їм свій досвід і знання. Цей педагогічний принцип служіння людям важливий для розвитку моральних і етичних якостей у дитини. Виховання через допомогу та взаємодію з іншими людьми дозволяє дитині відчути свою роль у суспільстві, зрозуміти важливість співпраці, взаємної підтримки та любові до інших.

Отже, в новелі Івана Франка «У кузні» розкриваються важливі педагогічні принципи, які мають на меті виховання морально зрілої, працьовитої та відповідальної особистості. По-перше, батьківський приклад і передача цінностей через спостереження є основою для формування характеру дитини. По-друге, праця виступає як важливий виховний процес, що допомагає розвивати не тільки фізичні, а й моральні якості. По-третє, взаємодія з іншими людьми і служіння їм є важливим аспектом виховання, що допомагає дитині зрозуміти свою роль у суспільстві.

Таким чином, новела Франка не тільки зображає побутову картину, а й закладає глибокі педагогічні ідеї, що сприяють розвитку гармонійної особистості.

Діана Васишин,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 231 Соціальна робота

ІВАН ФРАНКО ЯК ПЕДАГОГ: ГУМАНІЗМ І ПІДТРИМКА ДИТЯЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ В ОПОВІДАННІ «ГРИЦЕВА ШКІЛЬНА НАУКА»

Івана Франко, відомий український письменник, мислитель та громадський діяч, залишив значний слід у багатьох сферах, серед яких і педагогіка. Його твір "Грицева шкільна наука" є яскравим прикладом того, як Франко намагався звернути увагу суспільства на актуальні питання освіти і виховання. В оповіданні автор глибоко аналізує дитячу психологію та труднощі, з якими зіштовхуються діти на шляху до знань. Як педагог, Франко відстоював гуманний, особистісно орієнтований підхід до виховання і навчання, вважаючи, що розуміння внутрішнього світу дитини є запорукою успішного розвитку її потенціалу.

"Грицева шкільна наука" розповідає про хлопчика Гриця, який стикається з труднощами у школі. Гриць – звичайна сільська дитина, котра вперше потрапляє у шкільне середовище, де він зазнає багато нового і незвичного. Через нестачу підтримки з боку вчителів та батьків, хлопець відчувається розгубленим і непотрібним. Його перші невдачі у навчанні формують негативне ставлення до школи, а методи, якими вчителі намагаються привчити його до дисципліни, лише поглиблюють його внутрішню тривогу та невпевненість у собі. У цьому образі Франко показує глибоку проблему освіти свого часу: нехтування дитячими потребами та відсутність розуміння важливості позитивного підходу до навчання.

Педагогічні погляди І. Франка яскраво проявляється у деталях твору. Його занепокоєння з приводу недосконалих методів навчання та байдужого ставлення

до дитячої індивідуальності помітне у описі Грицевих взаємин із вчителями. Вчителі у творі часто вдаються до суворих методів виховання, де важливішою є дисципліна, а не прагнення зрозуміти внутрішній світ дитини. Франко акцентує на тому, що така форма навчання придушує допитливість і природний інтерес до пізнання. Він наголошує, що дитині потрібно більше підтримки, співчуття та стимулів, аби навчання стало для неї бажаним процесом, а не джерелом стресу.

У "Грицевій шкільній науці" Франко також порушує питання відповідальності батьків в освітньому процесі. В образі батька Гриця автор демонструє, як незацікавленість і байдужість родини можуть вплинути на мотивацію дитини до навчання. Батько бачить у школі тільки обов'язок, який Гриць має виконати, не розуміючи, що успіхи дитини у навчанні значною мірою залежать від його власної підтримки. Так, Франко виступає як педагог, який розуміє важливість партнерських стосунків між школою і родиною та значення уваги батьків до потреб і бажань їхньої дитини.

Важливою рисою педагогічних поглядів Франка є його увага до індивідуальності кожної дитини. Він вважав, що до кожного учня потрібен особливий підхід, заснований на розумінні його внутрішнього світу, характеру та потреб. На прикладі Гриця він показує, як важливо підтримувати природне прагнення дитини до знань, а не примушувати її до навчання. Франко розумів, що лише за допомогою доброзичливого підходу можна сприяти формуванню гармонійної та свідомої особистості.

Таким чином, твір "Грицева шкільна наука" дозволяє побачити Івана Франка не лише як талановитого письменника, але й як глибокого педагога. Він закликає до гуманного ставлення до дітей, до поваги до їхньої особистості та прагнення до індивідуального підходу у навчанні. Його ідеї є актуальними і сьогодні, коли сучасна педагогіка продовжує звертати увагу на потребу в особистісно орієнтованому навчанні. Франко у своїх творах подав цінні поради, які й досі допомагають педагогам виховувати справжніх особистостей.

Руслана Васишин,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 231 Соціальна робота

ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ КАЗКИ «ЛИС МИКИТА» ІВАНА ФРАНКА

У казці «Лис Микита» Франко демонструє важливість моральних принципів, зокрема чесності, відповідальності та справедливості. Оповідь не тільки захоплює увагу дітей, але й надає їм уроки про те, що хитрість і нечесність призводять до поганих наслідків. Лис Микита, хоча й є головним персонажем казки, не є позитивним героєм, і це важливо для розвитку в дітей уявлення про моральні категорії добра і зла. З допомогою цього образу Франко формує у молодших читачів розуміння того, що справжня сила полягає не в обмані чи маніпулюванні іншими, а в чесності та прямоті.

Педагогічна роль цієї казки полягає не тільки в тому, щоб навчати дітей розпізнавати добрі і погані вчинки, а й у тому, щоб виховувати в них здатність до критичного мислення. Франко звертається до юного читача через мораль, яка полягає не лише в нагоді для розваги, але й в пізнанні важливих життєвих істин. Вчитель у цій казці — сам автор, який через образи тварин дає настанови, що сприяють формуванню здорового глузду і моральних орієнтирів.

Окрім цього, в казці «Лис Микита» можна побачити іншу педагогічну ідею Франка — значення колективної солідарності та єдності. Взаємодія між тваринами показує, як важливо підтримувати один одного, а також працювати разом для досягнення спільної мети. Така колективна відповідальність є важливим принципом для розвитку здорового соціуму, і цей аспект казки також може бути корисним у вихованні молоді.

Іван Франко через свої твори, зокрема через казки, показує, як важливо звертати увагу на моральні настанови, які надаються дітям, а також як з

допомогою них можна сформуваи важливі соціальні та культурні цінності. Він вірив, що література повинна не тільки розважати, а й виховувати, бути інструментом для розвитку особистості, її морального і емоційного зростання. З допомогою казки «Лис Микита» Франко передав свої педагогічні погляди, у яких акцент робився на розумному поєднанні розваги та повчання, що робить казку не тільки цікавою для дітей, а й корисною для їхнього розвитку.

Таким чином, «Лис Микита» є не лише казкою для дітей, а й важливою педагогічною працею, в якій Іван Франко виявляє своє розуміння ролі літератури у вихованні, закладає основи моральних принципів і формує в дітей розуміння справедливості, чесності та колективної відповідальності.

Соломія Верста,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ, РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА ПІДГОТОВКА ДО СУСПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко — видатний український мислитель, який залишив значний спадок у різних сферах, серед яких важливе місце займає його внесок у педагогічну теорію та освіту. Франко був переконаний, що освіта є основою не лише особистісного розвитку, але й потужним засобом для збереження національної ідентичності, підготовки громадян до активної участі в суспільному житті та забезпечення поступу українського суспільства. Він вважав, що виховання молоді повинно бути комплексним, охоплюючи інтелектуальний, моральний, національний та соціальний аспекти.

1. Освіта як шлях до самопізнання і самореалізація

Однією з головних ідей Франка було прагнення розкрити індивідуальні можливості кожної дитини. Він вважав, що головним завданням освіти є допомога людині в пізнанні себе, своїх сильних і слабких сторін, та реалізації її потенціалу. Для Франка важливо було, щоб дитина не просто засвоювала знання, але й усвідомлювала власні здібності та інтереси, розвивала критичне мислення та формувала свої власні переконання.

Сучасна освіта все більше орієнтується на особистісно орієнтований підхід, що узгоджується з ідеями Франка. Зокрема, сучасні педагогічні методики акцентують увагу на розвитку самостійності, творчих здібностей та ініціативності учнів. Франкові ідеї залишаються актуальними у світі, де для успіху важливо вміти адаптуватися, швидко вчитися новому і бути готовим до змін. Тому сучасні освітні установи можуть черпати натхнення з педагогічної спадщини Франка, щоб створити умови для всебічного розвитку кожного учня.

2. Роль національної свідомості та патріотичного виховання

Франко особливо наголошував на важливості виховання молодого покоління в дусі національної свідомості та любові до рідної культури. У часи, коли українці не мали власної держави і зазнавали утисків від інших імперій, питання збереження національної ідентичності та самосвідомості були надзвичайно важливими. Франко вірив, що без любові до свого народу, своєї мови та культури неможливо виховати гідного громадянина, готового відстоювати інтереси своєї країни. У своїх творах та наукових працях Каменяр наголошував на важливості ознайомлення дітей з історією свого народу, його культурою та мовою. Він бачив у цьому необхідну основу для формування патріотизму та національної гордості. Виховання в дусі національних цінностей Франко вважав важливим завданням як школи, так і сім'ї. Сьогодні, у час глобалізації, цей аспект набуває нового значення, оскільки молоде покоління зіштовхується з впливами різних культур і має потребу в міцному підґрунті для збереження власної ідентичності.

3. Соціальна відповідальність як невід'ємна частина виховання

Іван Франко підкреслював, що виховання повинно не лише розвивати особистісні якості, але й формувати розуміння громадянського обов'язку. Він вважав, що кожна людина повинна усвідомлювати свою роль і відповідальність перед суспільством, активно брати участь у його розвитку. Зокрема, Франко наголошував на важливості формування в молоді готовності до громадської діяльності, активної участі у житті громади та суспільства.

Сучасне суспільство вимагає від громадян готовності брати на себе відповідальність за спільне благо. Ідея Франка про соціальну відповідальність як основу виховання перегукується з сучасними концепціями громадянської освіти, які навчають молодь не лише розуміти свої права, а й виконувати обов'язки, відстоювати інтереси громади, діяти на благо суспільства. Саме тому ідеї Франка залишаються надзвичайно актуальними для сучасної української освіти.

4. Зв'язок освіти з духовним і моральним вихованням

Франко наголошував на важливості морального та духовного виховання у розвитку молоді людини. Він вважав, що лише на основі високих моральних цінностей можна виховати справжню особистість, здатну до безкорисливих вчинків, співчуття та взаємодопомоги. Моральність, за Франком, є тим стрижнем, що допомагає людині не зійти з праведного шляху і діяти на благо суспільства. Сучасні освітні програми також включають розвиток моральних якостей у дітей, проте часто такі заняття обмежуються лекціями. Франко ж вважав, що моральність слід прищеплювати не лише через слова, але й через практичні приклади, залучення до суспільно корисної діяльності. Таким чином, його педагогічні ідеї можуть служити натхненням для сучасних педагогів, які прагнуть не тільки інформувати, але й виховувати справжніх моральних лідерів.

5. Актуальність педагогічної спадщини Івана Франка для сьогодення

Освітньо-педагогічні погляди Івана Франка можуть бути основою для оновлення сучасної системи освіти в Україні. Сьогодні, коли українська освіта зіштовхується з викликами глобалізації, соціальної нестабільності та необхідністю реформ, ідеї Франка можуть стати важливим джерелом натхнення для побудови якісної, патріотично орієнтованої та особистісно спрямованої системи виховання.

У часи, коли технологічний прогрес змінює структуру суспільства, Франкове прагнення до виховання всебічно розвиненої особистості, наділеної моральними принципами та відповідальністю перед суспільством, стає як ніколи актуальним. Його педагогічні ідеї про збереження національної ідентичності, самореалізацію та громадянську відповідальність можуть стати орієнтирами для сучасних освітніх реформ в Україні.

Іван Франко залишив неоціненний педагогічний спадок, який продовжує впливати на сучасну українську освіту. Його погляди на важливість виховання національної свідомості, моральності та соціальної відповідальності є не лише основою для формування патріотів, але й формують активних громадян,

здатних долучитися до змін у суспільстві. Франкова спадщина нагадує нам про необхідність збереження балансу між особистісним розвитком і суспільним обов'язком, а також служить дороговказом для побудови освіти, яка виховує людей з високим рівнем соціальної відповідальності та глибокою любов'ю до своєї країни.

Євгенія Ворона,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта.

ВПЛИВ ГРАМАТИКИ Й ДІАЛЕКТІВ НА ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Автор статті порушує важливе питання балансу між «живою» та «мертвою» мовою, акцентуючи увагу на педагогічних аспектах формування культури мовлення, а також на ролі граматики й діалектів у становленні літературної мови.

Іван Франко починає з прикладу розмови з польським інтелектуалом Вінцковським, який наголошує на небезпеці занепаду живої мови через надмірне домінування строгих граматичних правил. Підтримуючи цю думку, дослідник наводить приклад польських літераторів Міцкевича та Словацького, які збагачували мову, не обмежуючи себе формальними рамками. Цей приклад ілюструє важливість органічного розвитку мови, що дає їй можливість зберігати життєвість і функціональність.

Автор звертається також до історії української літературної мови, наголошуючи, що її розвиток був зумовлений народною мовою, а не штучними правилами. Особливу роль у цьому процесі відіграли такі постаті, як Тарас Шевченко, чия творчість стала підґрунтям для уніфікації літературної мови. Автор підкреслює, що єдина літературна мова відіграє ключову роль у формуванні національної ідентичності та єдності.

Аналізуючи роль діалектів, мислитель вказує, що вони можуть бути джерелом збагачення літературної мови, але лише після її усталення. Досліджуючи досвід інших літературних традицій — французької, німецької — письменник наголошує, що діалекти починають відігравати значну роль тільки тоді, коли національна мова стає повноцінно розвиненою. Це педагогічно

важливий принцип: діалекти сприяють культурному розмаїттю, але не повинні руйнувати основ літературної єдності.

У частині, присвяченій українським діалектам, автор аналізує творчість таких митців, як Стефаник, Черемшина, Федькович, які використовували регіональні особливості мовлення для створення унікального стилю. Використання лемківського, бойківського та гуцульського діалектів у їхніх творах надавало глибокого регіонального колориту, але ці письменники також працювали в межах загальнонаціонального мовного контексту. Це свідчить про здатність української мови інтегрувати різні культурні елементи, залишаючись цілісною.

Основна думка Івана Франка полягає в тому, що мова повинна розвиватися природно, зберігаючи свою життєвість і автентичність. Надмірна регламентація може призвести до застою та перетворення на «мертву» мову. Цей підхід відображає педагогічний принцип гармонійного поєднання правил і живого мовного досвіду, що сприяє як літературному, так і національному розвитку.

ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОЕМИ «МОЙСЕЙ»

Іван Франко — один із найбільших українських мислителів, чия творчість охоплює різноманітні аспекти людського життя. В його літературній спадщині можна знайти глибокі філософські, моральні та педагогічні роздуми, що стосуються не лише інтелектуального розвитку, а й духовного зростання людини. Один із його найвідоміших творів — поема "Мойсей", в якій Франко розкриває важливі аспекти педагогіки, виховання і самопізнання, акцентуючи на моральних цінностях і відповідальності лідера перед своїм народом. Ця поема є глибоким філософським трактатом, у якому автор торкається важливих освітніх і соціальних питань, що залишаються актуальними й сьогодні.

1. Освіта як основа для розвитку особистості та нації

В образі Мойсея, який веде свій народ через випробування і труднощі, Франко розкриває важливу педагогічну ідею: освіта та виховання є основою для розвитку як окремої особистості, так і цілого народу. Мойсей стає символом лідера, що, незважаючи на власні сумніви і невдачі, веде народ до кращого майбутнього. Для Франка освіта була не лише засобом для набуття знань, але й важливим інструментом морального вдосконалення. У "Мойсеї" він стверджує, що справжнє лідерство полягає не тільки в тому, щоб вказувати напрямок руху, а й у тому, щоб допомогти людям стати морально зрілими, відповідальними та готовими до труднощів, які чекають попереду.

Це підкреслюється у численних сценах поеми, де Мойсей не лише керує народом, але й бореться із власними сумнівами, задається питаннями про свою місію і роль в історії. Він розуміє, що освітній процес для нього полягає не тільки в тому, щоб передавати знання, а й у тому, щоб виховати в народі почуття гідності, відповідальності і сили духу. Франко через образ Мойсея закликає до важливості розвитку національної самосвідомості, формуючи ідею, що тільки через освіту можна досягти справжнього духовного і матеріального відродження нації.

2. Моральне виховання як важливий аспект педагогіки

Однією з головних тем поеми "Мойсей" є ідея морального і духовного виховання, що також є важливим аспектом педагогічних поглядів Франка. Мойсей не лише віддає накази і вказує дорогу своєму народу, але й проходить через складні моральні випробування. Внутрішній конфлікт і сумніви Мойсея — це метафора для процесу самопізнання та морального очищення, який має пройти кожен лідер і кожна особистість, яка прагне стати справжнім учителем для інших.

Франко вірив, що справжня освіта повинна виховувати не лише інтелект, а й моральні якості. У поемі «Мойсей» виступає як приклад того, як важливо для педагога бути морально чистим і стійким перед випробуваннями. Педагог, на думку Франка, має не лише передавати знання, а й формувати в учнях високі моральні принципи, здатність до самокритики та готовність до самопожертви в ім'я інших. Моральне виховання в концепції Франка займає центральне місце, оскільки лише воно здатне виховати покоління, здатне до великих вчинків.

3. Освіта як шлях до самопізнання та внутрішнього розвитку

Франко через образ Мойсея також розглядає важливість самопізнання як складової частини педагогічного процесу. Мойсей змушений ставити питання до себе, шукати відповіді на власні сумніви і розуміти свою місію. Це нагадує важливість внутрішнього розвитку для кожної особистості. Франко вважав, що

справжнє навчання полягає не тільки в здобутті зовнішніх знань, але й у розвитку вміння розуміти свої внутрішні мотиви, боротися з сумнівами та розвивати моральну стійкість.

Самопізнання є важливим аспектом для кожного, хто прагне стати вчителем чи лідером. Франко вірив, що кожна людина повинна шукати своє покликання через розуміння власної природи, сильних та слабких сторін. Для нього освіта була не лише процесом передачі знань, а й шляхом до глибшого саморозуміння. Мойсей, який стикається з власними сумнівами і переживаннями, є символом тієї боротьби, яку проходить кожен, хто прагне до вищих цілей.

4. Виховання покоління відповідальних лідерів

Франко через образ Мойсея також порушує важливе питання виховання відповідальних лідерів, здатних не тільки вести народ до перемоги, але й приймати важкі рішення, що можуть бути не завжди популярними. Мойсей, який відмовляється від власних амбіцій на користь народної справи, є прикладом для педагогів, які мають виховувати лідерів, здатних ставити загальне благо вище за особисті інтереси. Для Франка це було важливим аспектом освітнього процесу: виховувати не тільки освічених людей, але й морально зрілих лідерів, готових нести відповідальність за свою країну та народ.

Висновки:

У поемі "Мойсей" Іван Франко викладає свої педагогічні погляди через глибокий аналіз моральних і духовних аспектів людського існування. Через образ Мойсея автор показує, як важливо для лідера і педагога не тільки бути освіченим, але й виховувати у своїх учнях моральну стійкість, здатність до самопізнання і відповідальність перед народом і майбутніми поколіннями. Франко вірив, що освітній процес має бути не тільки академічним, а й морально-духовним, спрямованим на виховання людей, здатних змінювати світ на краще. Ці ідеї, закладені в його творчості, залишаються актуальними і

сьогодні, коли ми шукаємо шляхи розвитку освіти, яка б допомогла формувати не лише освічену, а й морально відповідальну націю.

Марта Гвоздак,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО- ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко — видатний український письменник, поет, філософ і громадський діяч, який залишив глибокий слід у сфері педагогіки. Його педагогічні ідеї випереджали свій час і базувалися на прагненні до національного відродження, формування свідомого, освіченого і морально стійкого громадянина. Франко бачив в освіті основний інструмент формування національної самосвідомості та соціального прогресу.

Він підкреслював, що кожна людина має право на освіту, незалежно від соціального стану, статі чи національності. Зокрема, Франко відстоював ідею рівного доступу до навчання для жінок, що було прогресивним для його епохи. Іван Франко акцентував увагу на тому, що освіта повинна виховувати в дітях любов до рідної мови, культури та історії. Він стверджував, що національне виховання є основою формування самостійної, незалежної держави. У своїх творах Франко часто звертався до теми боротьби за права українського народу, що можна трактувати як заклик до педагогів формувати в учнів почуття патріотизму. Однією з центральних ідей Франка було моральне виховання. Він вважав, що освіта має розвивати не лише інтелектуальні здібності, а й духовність, етику та відповідальність за свої дії. У своїх творах Франко змальовував приклади людської гідності, працьовитості та справедливості, які могли слугувати взірцем для наслідування. Франко наголошував на важливості поєднання теоретичних знань із практикою. Він уважав, що навчання повинно мати прикладний характер, готувати людину до реального життя та сприяти її адаптації у суспільстві.

Особливу увагу Франко приділяв праці як засобу виховання. Педагогічні погляди Франка ґрунтувалися на ідеї гармонійного розвитку особистості. Він вважав, що освіта повинна включати як інтелектуальну, так і фізичну підготовку. У своїх творах він описував ідеал людини, яка володіє широкими знаннями, високими моральними якостями та сильним характером. Франко бачив літературу як потужний інструмент виховання. Його твори, такі як “Грицева шкільна наука” чи “Малий Мирон”, не лише описують життя дітей, а й навчають важливим життєвим істинам: любові до знань, терпеливості, доброті.

Марія Говорушко,
здобувачка вищої освіти
Спеціальність 012 “Дошкільна освіта”

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ІВАНА ФРАНКА НА ОСНОВІ ТВОРІВ «ГІРЧИЧНЕ ЗЕРНО» ТА «БОРИС І ГРАБ»

Іван Франко, один із найвидатніших мислителів і письменників України, залишив після себе глибоку спадщину, у якій значне місце займають педагогічні ідеї. У своїх творах, зокрема «Гірчичне зерно» та «Борис і Граб», Франко порушує важливі питання виховання, освіти та морального становлення дітей, звертаючи увагу на роль школи, сім'ї та суспільства в цьому процесі.

В оповіданні «Гірчичне зерно» Франко розповідає про незвичайну дитину, яка своїми вчинками і мисленням викликає як захоплення, так і здивування дорослих. Головний герой — хлопчик, який відзначається своєю щирістю, відкритістю та прагненням до справедливості. У творі автор ставить акцент на моральному вихованні як фундаментальній основі формування особистості.

Ключова ідея твору — значення духовного зерна. Гірчичне зерно, як образ, символізує потенціал, закладений у кожній людині, особливо в дитині. Проте, цей потенціал потрібно розвивати з дитинства, щоб у майбутньому він міг принести плоди. Франко показує, що кожна дитина потребує розуміння, підтримки й керівництва, щоб стати морально цілісною особистістю. Без належного виховання навіть найкращі задатки можуть залишитися нерозвиненими.

Проблематика твору підкреслює важливість поєднання духовного та інтелектуального виховання. Автор наголошує, що лише розвиток доброти, співчуття та щирості може зробити людину справжньою, здатною діяти на благо інших.

У творі «Борис і Граб» Франко порушує складні питання соціального виховання та впливу життєвих обставин на формування характеру. Борис — молодий хлопець, який відрізняється талантом, енергією і прагненням до знань. Його протиставляють Грабу — символу сили природи, яка продовжує жити, незважаючи на перешкоди.

У цьому творі Франко порушує тему ролі освіти в житті людини. Борис, як герой, відображає прагнення до саморозвитку, досягнення ідеалів і справедливості через навчання та самопізнання. Проте, суспільство не завжди підтримує таких людей: іноді воно протистоїть їм, змушуючи пристосовуватися або навіть ламати свої принципи.

Франко підкреслює, що система освіти має стати рушієм прогресу, а не інструментом для уніфікації та придушення індивідуальності. Борис стає символом того, що справжня освіта повинна не лише передавати знання, але й виховувати критичне мислення, формувати в учнів бажання змінювати світ на краще.

Обидва твори ілюструють важливі проблеми виховання, актуальні як для тодішнього часу, так і сьогодні. Найбільшу увагу він приділяє таким аспектам: розуміння і підтримка дитини. Франко наголошує на необхідності бачити в кожній дитині унікальну особистість. Часто оточення намагається пристосувати дитину до певних соціальних норм, не розвиваючи її потенціал. Це призводить до того, що таланти залишаються нереалізованими, а особистість — пригніченою.

В обох творах звучить ідея, що освіта є основою для розвитку суспільства і особистості. Проте, Франко також показує, що освіта повинна бути спрямована не на механічне заучування знань, а на формування свідомого, вдумливого громадянина.

Франко вважав, що виховання повинно бути не лише інтелектуальним, але й моральним. У своїх творах він пропагує такі цінності, як чесність, співчуття,

відповідальність і справедливість. Ці риси, відповідно до поглядів Івана Франка, формують основу для гармонійного суспільства.

Сім'я, школа та суспільство відіграють вирішальну роль у формуванні характеру дитини. Франко звертає увагу на необхідність створення сприятливого середовища, де дитина може не лише засвоювати знання, але й вільно висловлювати свої думки, сумніви, відкриття.

Іван Франко у своїх творах «Гірчичне зерно» та «Борис і Граб» закладає основи педагогічної філософії, яка гармонійно поєднує освіту і моральне виховання. Він підкреслює, що справжній педагог повинен бачити в кожній дитині зерно таланту і робити все, щоб воно проросло. Його ідеї надихають на побудову такої системи освіти, яка б давала можливість кожній дитині розкрити свій потенціал, реалізувати свої мрії та стати корисною для суспільства.

ЛІТЕРАТУРА ЯК ДЗЕРКАЛО ЕПОХИ ТА ВІЧНИЙ ПРОВІДНИК ЛЮДСТВА (ЗА ТВОРАМИ ІВАНА ФРАНКА)

У своїй статті "Література, її завдання і найважливіші ціхи" Іван Франко закладає фундаментальні ідеї про природу, місію та значення літератури для людства. Його роздуми стають своєрідним дороговказом для читачів і письменників, розкриваючи сутність мистецтва слова та його вплив на суспільство. Франко наголошує, що література — це не лише спосіб творчого вираження, але й інструмент, який формує свідомість людини, її мораль і світогляд. Він бачить її як могутню силу, що з'єднує окремих людей у спільноту, допомагаючи зрозуміти одне одного через спільні переживання, думки і почуття. Відтак, письменники несуть відповідальність перед суспільством за свої твори, адже кожне слово здатне залишити слід у душах читачів. Цей аспект робить літературу не лише творчою, а й соціально значущою діяльністю. Франко також звертає увагу на етичний аспект літератури. На його думку, завдання письменника полягає в тому, щоб служити правді й істині. Література не повинна закривати очі на проблеми суспільства чи залишатися нейтральною. Навпаки, вона має ставити перед читачем моральні дилеми, зображувати конфлікти, пробуджувати думки. Таке бачення вказує на роль літератури як форми суспільної критики, що допомагає викривати несправедливість і спрямовувати людство до ідеалів добра та гармонії. Ще однією важливою рисою, на яку Франко звертає увагу, є емоційний вплив літератури. Вона має здатність не лише інформувати, а й торкатися найглибших почуттів людини, впливати на її уяву і душу. Саме цей аспект робить літературу універсальною:

через переживання персонажів читачі можуть зрозуміти інші культури, історичні епохи та індивідуальний досвід.

Однак, Франко також вказує на потребу гармонійного поєднання форми і змісту. Він підкреслює, що мистецька вартість твору полягає не лише в його ідеї, а й у майстерності виконання. Глибокі думки потребують виразної форми, а витончена форма — змісту, здатного зворушити і надихнути. Такий баланс стає запорукою того, що твір залишиться актуальним і впливовим протягом століть.

Узагальнюючи, Іван Франко у своїй статті показує літературу як багатогранне явище, що поєднує естетичне задоволення, суспільну користь і етичну місію. Його думки є актуальними й сьогодні, коли література продовжує виконувати роль дзеркала епохи, провідника між культурами і морального орієнтиру для людства. Франкова спадщина нагадує нам, що кожне слово має значення, а література залишається одним із найважливіших способів пізнання себе і світу.

Наталія Горбач,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: КОМЕНТАРІ ТА ЗАУВАГИ ДО ШКІЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Іван Франко - видатний український поет, прозаїк, драматург і публіцист, залишив глибокий слід не лише в літературі, а й у педагогіці. Франко вважав, що освіта має бути не тільки засобом передачі знань, але й інструментом формування свідомої особистості. Він підкреслював важливість розвитку критичного мислення в учнів, що дозволяє їм не лише засвоювати інформацію, а й аналізувати її, ставити запитання і шукати відповіді. У його розумінні, школа повинна стати місцем, де учні вчаться думати самостійно, розвивати власні погляди та ідеї.

Однією з ключових тем статті є необхідність оновлення шкільної програми. Франко закликав до включення в освітній процес не лише класичної літератури, але й творів сучасних авторів, які могли б дати учням більш широкий світогляд. Він вважав, що література повинна відображати реалії життя, порушувати важливі соціальні та моральні питання, спонукати до роздумів про справедливість, патріотизм та людські цінності.

Крім того, Франко акцентував увагу на важливості розвитку природничих наук, які, на його думку, також повинні мати вагоме місце в освітньому процесі. Він усвідомлював, що наука відіграє ключову роль у розвитку суспільства і вважає, що учні повинні отримувати знання в цій сфері, щоб стати активними учасниками свого часу. Не менш важливим для Франка було питання морального виховання школярів. Він вірив, що освіта повинна формувати не лише інтелектуальні якості, а й моральні цінності, вчити учнів людяності, співчуттю та відповідальності. Саме ці якості, на думку Франка, є основою для створення свідомої та активної громади.

Глибоким було проникнення Франка в педагогічні проблеми. Його ідеї про важливість критичного мислення, сучасної літератури, науки та морального виховання залишаються актуальними й сьогодні. Вони спонукають нас задуматися над тим, якою має бути сучасна освіта, аби виховувати не лише знавців, а й свідомих громадян, готових до викликів сучасності.

Таким чином, освітньо-педагогічні погляди Івана Франка — це не лише теоретичні міркування, а й практичні кроки до вдосконалення освіти в Україні. Його спадщина продовжує жити, надихаючи нові покоління на пошуки відповідей на складні питання сучасності.

Мар'яна Гринишин,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко – видатний український письменник, мислитель, філософ і педагог. Його внесок у розвиток української культури та освіти важко переоцінити, а його педагогічні погляди є важливою складовою педагогічної системи в Україні. Статті Франка містять багато думок, що стосуються освіти, виховання, значення інтелектуального розвитку молоді та ролі вчителя у формуванні особистості. Проаналізуємо педагогічні погляди І. Франка на основі його творів та статей, де він розкриває свої ідеї щодо виховання і навчання.

Освітнє середовище та виховання особистості

Іван Франко надавав особливого значення процесу виховання особистості в освітньому середовищі. На його думку, саме через освіту можна пробудити інтелектуальні та моральні здібності людини. Письменник писав, що «виховання має бути спрямоване на розум, серце і волю» — це означає, що людина повинна отримати не тільки знання, але й здатність аналізувати ситуації, робити висновки, діяти морально та відповідально.

Роль вчителя у вихованні

Іван Франко бачив особливу роль учителя у вихованні та освіті. На його думку, педагог повинен бути не лише джерелом знань, але й прикладом моральної поведінки для своїх учнів. Також він має стати другом для учнів, розуміти їхні потреби, бажання, переживання та мотивувати їх до розвитку. Тобто, педагог має не лише навчати, але й виховувати власним прикладом. У своїх працях Франко стверджував, що без особистого контакту і емпатії досягти результатів у вихованні важко. Вчитель, згідно з поглядами Івана Франка, повинен

постійно самовдосконалюватися, бути прикладом для молоді та підтримувати їх на шляху до самоосвіти.

Виховання національної свідомості

Однією з важливих тем педагогічної спадщини письменника є виховання національної свідомості у молоді. Сам Франко вважав, що освіта повинна сприяти формуванню в учнів почуття приналежності до рідної культури, історії та мови, адже тільки людина, яка усвідомлює свої національні корені, зможе зробити вагомий внесок у розвиток суспільства. Крім того, він наголошував на важливості виховання патріотизму, що ґрунтується не на агресії чи сліпій любові до країни, а на усвідомленій відповідальності за її розвиток. Таким чином, він вважав, що патріотичне виховання має сприяти розвитку любові до рідної землі та бажання працювати на її благо.

Критика догматизму в освіті

Однією з найбільш прогресивних ідей Франка була критика догматизму та формалізму в освіті. Він вважав, що навчання не повинно обмежуватися механічним заучуванням фактів та правил, оскільки це не розвиває самостійного мислення. Також пропонував впровадити методів, які стимулюють творчість та ініціативу.

Отже, педагогічні погляди Івана Франка є надзвичайно актуальними і сьогодні. Його ідеї щодо важливості морального виховання, розвитку критичного мислення, формування національної свідомості та практичної спрямованості освіти залишаються важливими для сучасної педагогіки. Франко бачив у молоді майбутнє нації і вважав, що через якісну освіту та виховання можна підготувати відповідальних, вдумливих і моральних громадян. Його педагогічна спадщина є безцінним надбанням української культури та освіти і залишається джерелом натхнення для сучасних педагогів.

КАЗКИ ІВАНА ФРАНКА – БЕЗМЕЖНЕ ДЖЕРЕЛО МУДРОСТІ

Іван Франко – це світоч української літератури. Важко перелічити усі досягнення видатного письменника. Але особливо Іван Франко відзначився в галузі літератури. Він написав безліч поем, поезій, романів та повістей, тобто літератури, яка спрямована на дорослого читача. Та не забув Іван Франко і про найменших. Його літературна спадщина налічує майже п'ятдесят казок.

Дитячі твори Іван Франко почав писати у той час, коли він став батьком. Може здатися, що казки видатного письменника мають лише розважальний характер. Насправді ж, Іван Франко у свої творах відображав теми, які його турбували, в спрощеній формі доносив до читача свої погляди на життя. У казці «Фарбований лис» письменник звертає увагу читача на проблему брехні і лицемірства у суспільстві, яка, на жаль, актуальна і зараз. Лис Микита – це персонаж, який за допомогою хитрості і нечесності досягає бажаного. Автор не дарма дав головному герою людське ім'я.

Таким чином, Іван Франко наголошує на існуванні у суспільстві таких підступних людей, які користуються недолугістю народу і з легкістю підпорядковують його собі. Однією з провідних думок твору є те, що кожен вчинок має наслідки. Автор наголошує: якою хитрою чи розумною не була б людина, від справедливості не сховається ніхто.

Як і «Фарбований лис», казка «Лисичка і рак» входить до відомої збірки Івана Франка «Коли ще звірі говорили». Збірка налічує двадцять творів про тварин. Більшість казок є запозиченими від інших народів. Цією збіркою Іван Франко ніби нагадує нам слова ще одного видатного письменника - Тараса Григоровича Шевченка: « І чужого навчайтесь, і свого не цурайтесь». Казка «Лисичка і рак» навчає дітей бути добрішими і не насміхатися над слабшими.

Іван Франко вкотре нагадує про перевагу сили розуму над силою м'язів. Автор звертає увагу маленьких читачів, що переможцями завжди будуть ті, хто керується логікою та інтелектом.

Казки «Киця» і «Ріпка» є свідченням професіоналізму Івана Франка. Зважаючи на вік своїх потенційних читачів, письменник взяв до уваги особливості розвитку дітей. Оскільки діти 3 – 6 років здебільшого не можуть читати самостійно, ці дві казки написані так, щоб читання їх було ритмічне і твір запам'ятовувався. Казка «Киця» спонукає найменших читачів до співчуття і виховує у них почуття емпатії. «Ріпка» вчить дітей бути дружніми та допомагати один одному. Автор також наголошує, що навіть найменший вклад у спільну справу є важливим.

Безумовно, вклад Івана Яковича Франка в українську літературу є надзвичайним. Його творами виховане не одне покоління нашого народу. Важко уявити дитинство без творів видатного письменника. Кожна казка Івана Франка є унікальною. Але є одне, що їх усіх об'єднує – безмежна любов до дітей у кожному творі.

Анастасія Діжак,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ТЕАТР ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВИХОВАННЯ НАРОДУ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Стаття Івана Франка «Театр» є важливим внеском у розвиток української культури й освіти, а також відображає освітньо-педагогічні погляди Каменяра. У цій роботі він аналізує роль театру в суспільстві та його значення для виховання народу, особливо зосереджуючись на можливості театру впливати на молодь.

Франко розглядає театр як інструмент морального і культурного виховання. Він наголошує, що інсценізація допоможе пробуджувати у глядачів національну свідомість, виховувати естетичний смак і збагачувати духовний світ. Для нього театр — це не лише забава, а й важливий засіб соціального виховання, що формує критичне мислення та навчає аналізувати соціальні явища. З його погляду, сцена може і повинна бути «школою життя», де глядачі отримують моральні настанови та формують почуття справедливості, відповідальності і людяності.

Проте, у своїй статті Іван Франко також торкається питань доступності театру. Він вважає, що театр має бути доступним для широких верств населення, зокрема, для простих людей, які не мають можливості здобути систематичну освіту. Підкреслює, що з допомогою якісного театру можна підняти культурний рівень народу і поширити освітні ідеї. Цей підхід свідчить про його віру в те, що культура повинна належати всім, а не лише привілейованим верствам.

Франко також виявляє свій освітньо-педагогічний підхід у критиці репертуару українських театрів того часу. Він наголошує на важливості вибору

творів, які не тільки розважають, але й навчають. На його думку, п'єси, що ставляться на сцені, повинні мати високу художню та моральну цінність, відображати життя народу і служити прикладом для глядачів. Іван Франко підтримує постановки творів, які демонструють героїзм, патріотизм і високі моральні принципи, вважаючи їх необхідними для формування національної свідомості.

Отже, Іван Франко в своїй статті "Театр" висвітлює важливість театрального мистецтва. Він вірив у здатність вистав бути засобом виховання, впливати на світогляд молоді, а також сприяти духовному й культурному розвитку нації. Його ідеї залишаються актуальними і в сучасному суспільстві, коли культура і освіта потребують нових імпульсів для розвитку. Франко закликав до глибшого осмислення ролі театру та його впливу на свідомість народу. Таким чином, його освітньо-педагогічні погляди є не тільки свідченням великого бачення, але й запорукою розвитку українського театрального мистецтва.

КОНФЛІКТ «ШКІЛЬНОЇ НАУКИ» І «ЖИТТЯ» У ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко, непересічна постать української літератури та науки, залишив глибокий слід не лише в історії літератури, а й у розвитку педагогічної думки. Його творчість, зокрема повість "Грицева шкільна наука", стала своєрідним маніфестом його педагогічних поглядів, в якому письменник відверто та щиро розповідає про власний досвід навчання у галицькій школі кінця XIX століття. Через призму дитячих вражень головного героя Гриця, Франко розкриває перед читачем суперечливу картину шкільного життя того часу. З одного боку, це прагнення до знань, жага пізнання світу, з іншого – жорстока дисципліна, авторитарні методи навчання, відсутність зв'язку між шкільною програмою та реальним життям.

Одним із ключових моментів у творі є протиставлення "шкільної науки" і "життя". Франко підкреслює, що знання, здобуті в школі, часто бувають відірваними від реальної дійсності, формальними і непрактичними. Він засуджує зубріння, механічне заучування без розуміння змісту. Натомість, письменник відстоює ідею життєвої освіти, яка поєднує в собі теоретичні знання та практичні навички.

Важливим аспектом педагогічних поглядів Франка є питання національного виховання. У "Грицевій шкільній науці" письменник гостро критикує політику русифікації, яка панувала в Галичині. Він підкреслює значення рідної мови в процесі навчання і виховання, закликаючи до збереження національної самосвідомості. Франко також звертає увагу на роль учителя в освітньому процесі. Він засуджує авторитарних вчителів, які придушують індивідуальність учня. Натомість письменник ідеалізує образ

учителя-наставника, який здатний пробудити в дитині інтерес до знань, розвинути її творчі здібності.

"Грицева шкільна наука" – це не лише літературний твір, а й своєрідний педагогічний маніфест. У цій повісті Франко висловив свої глибокі роздуми про сутність освіти, її роль у житті людини і суспільства. Його ідеї про необхідність поєднання теорії і практики, розвитку критичного мислення, виховання національної свідомості залишаються актуальними і сьогодні.

У висновку хотіла б зазначити, що Іван Франко у творі "Грицева шкільна наука" представив критичний аналіз стану освіти в Галичині кінця ХІХ століття. Його педагогічні погляди, викладені в художній формі, досі мають велике значення для розуміння проблем освіти та виховання. Франко закликав до реформи освіти, до створення школи, яка б відповідала потребам суспільства і сприяла всебічному розвитку особистості.

Мар'яна Довголуцька,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Освітньо-педагогічні погляди Івана Франка, сформовані під впливом народної педагогіки, українських і європейських ідей, відзначаються глибоким гуманізмом і прагненням до національної свідомості. Він вважав, що освіта має формувати свідомих громадян і вільних особистостей. Іван Франко гостро критикував механічне заучування та наголошував на важливості розвитку самостійного мислення учнів. Він виступав проти тілесних покарань і закликав до поваги дітей як особистостей. Також Каменяр вважав, що лише справжній педагог, який щиро любить те, що він робить, має здатність прищепити дітям любов до навчання, знає як навчити дітей думати та зацікавити. Освіта, згідно з поглядами Івана Франка, має ґрунтуватися на демократичних засадах, де вчитель — це провідник, що допомагає учневі виявляти інтерес до науки та формувати моральні цінності.

Іван Якович Франко також наголошував на важливості навчання рідною мовою, бо вбачав в цьому основу національної освіти, яка була б захищена від колонізаторської політики. Він вважав, що лише добре підготовлений педагог, який сам є частиною національної культури, може стати справжнім вихователем молоді. У своїх працях він стверджував, що вчитель повинен мати високу моральність, широку ерудицію та активну громадянську позицію. Таким чином, Франко визначав учителя як носія суспільних цінностей, що стає зразком для учнів, передаючи їм любов до навчання і патріотизм. Він також бачив важливість доступу до освіти як засобу для соціальної рівності, зазначаючи, що освічений народ може протистояти зовнішнім загрозам і зберегти національну ідентичність.

Особливо важливу роль відіграло сімейне виховання, адже саме родина закладає дітям ті моральні цінності, які дозволяють їм зрости гармонійною особистістю. Іван Якович був противником тілесних покарань в сім'ї, вважаючи, що дітей слід виховувати як рівних. Про це він писав у численних творах.

Франкові ідеї залишаються актуальними й сьогодні, адже він вказував на необхідність гуманістичного підходу до освіти, що будує суспільство на основі поваги та розуміння. Він прагнув створити незалежну систему освіти, яка не буде підкорятись владі; де діти зможуть вільно та без заборон навчатись українською мовою; де вчителі стануть для дітей не лише тими людьми, хто змушує до навчання, а справді професіоналами своєї справи, які вміють організувати діяльність учнів, знають як розбудити у своїх учнів бажання вчитись, правильно висловлювати свої думки; вчителем, який стане справжнім, щирим, завжди готовим дати пораду, другом.

Юліана Іванечко,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ВІДБИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – видатний український мислитель і письменник, який глибоко розумів значення освіти для розвитку нації та формування національної самосвідомості. Його педагогічні погляди вирізняються критикою системи освіти та прагненням до створення навчання, яке б відповідало потребам українського суспільства і виховувало морально стійких та патріотично свідомих громадян. В умовах соціальної та національної дискримінації українців у складі Австро-Угорської імперії, Франко бачив у школі інструмент для збереження національної ідентичності й розвитку особистості.

Франко у своїх статтях, таких як «Чого вимагаємо?» та «Середні школи в Галичині у 1875-1883 рр.», наголошував на проблемах системи освіти – нерівності, застарілих методах навчання та недосконалій підготовці вчителів. Він закликав до того, щоб навчання будувалося на любові до рідної культури, а школа виховувала дітей не лише інтелектуально, але й духовно, прищеплюючи моральні цінності та патріотизм.

Особливого значення Франко надавав ролі учителя. Він вважав, що педагог має бути не тільки знавцем свого предмета, а й другом та наставником для дітей. У своїх художніх творах, як-от «Малий Мирон», «Борис Граб» та «До світла», Франко показує ідеї гармонійного виховання, де дитина не лише набуває знань, а й вчиться любити рідний край і ставати свідомим громадянином.

Франко бачив в освіті шлях до національного відродження, вважав, що

українці мають право на доступ до навчання рідною мовою, що допоможе зберегти культурну самобутність. У праці «Нарис історії українсько-руської літератури» він показує важливість навчання для збереження національної ідентичності.

Отже, педагогічні ідеї Івана Франка – не лише історичний спадок, а й цінний дороговказ для розвитку сучасної української освіти. Його праці надихають сучасних педагогів на виховання нових поколінь на основі патріотизму, моральних цінностей і національної культури, допомагаючи зберегти українську ідентичність у сучасному світі.

Тетяна Кабай,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО ЯК ПОПУЛЯРИЗАТОР ОСВІТИ ТА НАУКИ

Іван Франко – це не лише видатний український письменник, а й мислитель, який глибоко усвідомлював важливість освіти для розвитку нації. Він був переконаний, що знання – це ключ до звільнення від соціального гніту та досягнення національної самосвідомості. Саме тому Франко присвятив велику частину своєї творчості популяризації науки та освіти, роблячи значний внесок у підвищення освітнього рівня населення.

Одним із найважливіших аспектів Франкової діяльності як популяризатора науки була його літературна творчість. У своїх творах він часто звертався до наукових тем, пояснюючи складні поняття доступною для широкого кола читачів мовою. Наприклад, у повістях та новелах Іван Франко описував досягнення науки, обговорював актуальні соціальні проблеми, пов'язані з освітою. Це дозволяло не лише розширити кругозір читачів, але й стимулювати їх до самоосвіти. Франко також був активним учасником громадського життя, виступаючи з лекціями та доповідями на різноманітні наукові та освітні теми. Він закликав до створення народних університетів, шкіл для дорослих, бібліотек. Завдяки його зусиллям було засновано низку освітніх установ, які сприяли поширенню знань серед населення. Важливим аспектом Франкової діяльності була його журналістська робота. Він співпрацював з різними періодичними виданнями, де публікував статті на наукові та освітні теми. Франко писав про новітні досягнення науки, обговорював проблеми освіти в Галичині та на всій території України. Його публікації були доступні широкому колу читачів і сприяли формуванню наукового світогляду. Франко був переконаний, що освіта має бути доступною для всіх верств населення. Він

боровся за рівні права для всіх, незалежно від статі, соціального походження чи національності.

Саме тому Іван Франко підтримував ідею створення мережі народних шкіл, де б кожен міг здобути освіту. Слід зазначити, що письменник не лише популяризував науку, а й сам займався науковими дослідженнями. Він вивчав історію, літературу, філософію, соціологію. Його наукові праці мали значний вплив на розвиток української науки і культури. Таким чином, Іван Франко зробив неоціненний внесок у розвиток української освіти і науки. Його діяльність як популяризатора знань сприяла підвищенню освітнього рівня населення, формуванню наукового світогляду і розвитку національної свідомості. Франко довів, що освіта – це потужний інструмент соціальних перетворень і руху до прогресу.

Віталія Кадар,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота

ПРИКЛАД ІДЕАЛЬНОГО ЛІДЕРА У ТВОРАХ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – видатний український поет, публіцист та громадський і політичний діяч. Погляди письменника на життя назавжди закарбувались у творах, які зараз знає кожен дорослий і школяр. Бачення справжнього лідера відображається у поезії та прозі, яка увіковічена в нашій пам'яті.

На мою думку, Франко чудово зображував на папері тих персонажів, що несуть в собі мудрість та справедливість. Яскравим прикладом є Захар Беркут, він уособлює мужність та жертвність. Його відданість своїм людям демонструє риси справжнього лідера, який готовий самовіддано служити власному народу. Він вміє згуртувати всіх перед обличчям загрози.

Також можна навести приклад кардинально відмінного персонажа з твору «Фарбований лис». Головний герой бреше та створює між іншими тваринами конфлікти, що призводить до викриття правди. Лис хотів влади, але будувати її на хиткій неправді неможливо, тому головний герой зазнає поразки. Я вважаю, що такий приклад змушує задуматись, чи справді варто брехати не обдумавши всі можливі наслідки. Франко знаходиться на стороні добра й намагається показати, що справедливість бере гору над будь-яким видом зла.

Ще варто проаналізувати поему «Мойсей», адже твір демонструє лідерські якості, які необхідні для наставника, що хоче свободи для своїх людей. Мойсей відданий та безкорисливий, а саме тому є ідеальним зразком відданого провідника та наставника. Його лідерство – це приклад самовідданості та самопожертви.

Також тему лідерства порушено у циклі поезій «З вершин і низин». Ліричні герої демонструють свою лідерську сторону у поглядах на життя, думках та прагненнях.

Отже, у багатьох творах Івана Франка можна спостерігати за впевненими, справедливими та чесними зі своїми людьми лідерами. Звісно, на контрасті можна познайомитись і зі зухвалими, які не вміють керувати та звісно тими, хто показує тільки свою брехливу сторону. Але всі ці літературні персонажі є нашою спадщиною і саме вони вчать нас норм моралі та від них можна почерпнути деякі риси, які будуть актуальні не лише для лідерів, а й для кожного з нас.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – видатний український письменник, науковець, громадський діяч, педагог, залишив глибокий слід у сфері освіти й педагогіки. Його освітньо-педагогічні погляди відображалися в численних творах і працях, у яких Франко не тільки описував ідеали навчання та виховання, але й висловлював власну філософію формування особистості та нації. Ці погляди є актуальними сьогодні, адже підкреслюють важливість розвитку людських чеснот національної самосвідомості.

Педагогічні ідеали Івана Франка ґрунтувалися на ідеї виховання всебічно розвиненої особистості. Він прагнув того, щоб освіта не обмежувалася лише передачею знань, але й розвивала критичне мислення, формувала моральні якості та національну ідентичність. Франко розумів, що освіта повинна допомогти людині стати активним громадянином, здатним брати участь у суспільному житті. Він наголошував, що школа та освітні установи мають завдання не тільки навчати основам наук, але й формувати почуття відповідальності за свою країну, громаду та за власні ідеї.

Франко був палким прихильником гуманістичного підходу у вихованні. Він вважав, що до учня потрібно ставитися з повагою та підтримувати його інтерес до навчання, допомагати розкривати його природні здібності та таланти. Для Франка важливою була ідея самостійності у навчанні, адже лише так людина може стати справжньою особистістю. Він зазначав, що освічена людина повинна бути здатною мислити самостійно, не покладатися лише на знання, отримані від інших. Саме тому він закликав молодь до самоосвіти та розвитку. Він писав: «Лиш праця світ таким, як є, створила. Лиш в праці варто для праці жити».

Проблема соціальної справедливості в освіті. Франко також звертав увагу на важливість соціальної справедливості в освіті й системі. Він вірив, що освіта має бути доступною для всіх, незалежно від соціального походження. На його думку, безкоштовна та загальнодоступна освіта є запорукою розвиненого суспільства. У своїх працях він відстоював права робітників, а також вважав, що освітні установи повинні бути відкритими для всіх верств населення, аби кожна людина мала шанс на гідне життя.

Франко також був переконаний, що освіта повинна сприяти розвитку національної свідомості. Відомий його вислів: «Не пора, не пора, не пора москалеві й ляхові служити!» — яскраво свідчить про його прагнення пробудити в українцях почуття власної гідності та національної приналежності.

Він вважав, що освіта та її процес має ґрунтуватися на історії, культурі та традиціях рідного народу, аби молодь усвідомлювала свою ідентичність та була готова відстоювати права і свободи свого народу.

Педагогічні ідеї Франка залишаються надзвичайно важливими сьогодні. Його думки про розвиток критичного мислення, самостійність у навчанні, національну ідентичність та соціальну справедливість продовжують бути актуальними у сучасній освіті. Франко закликав до виховання вільної, освіченої та самодостатньої особистості, яка здатна діяти заради блага суспільства. Освітня діяльність, згідно з переконаннями І. Франка, повинна служити суспільству, розвивати його та створювати умови для особистого загального процвітання.

Таким чином, освітньо-педагогічні погляди Івана Франка залишаються натхненням для нових поколінь педагогів та учнів, а його ідеї щодо виховання особистості та патріота актуальні й у XXI столітті.

Олена Качмарська,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

У творі "Учитель" Іван Франко висловлює свої глибокі педагогічні переконання, що стосуються важливості освіти для людини і суспільства. Він показує, що роль вчителя виходить далеко за межі простої передачі знань: вчитель є форматором особистості, який розвиває не лише розум, а й моральні цінності, соціальну відповідальність і прагнення до особистісного зростання. Через цей твір Франко демонструє своє бачення освітньо-педагогічного процесу як ключового елемента розвитку нації.

Іван Франко вважає, що освіта має будуватися на основі свободи і розвитку особистості. У творі "Учитель" він зображає педагога, який ставить за мету не нав'язувати свої знання, а мотивувати учнів самостійно досягати істини і пізнання. Франко підкреслює, що учень має бути активним учасником освітнього процесу, а не пасивним споживачем інформації. Так, він протиставляє вчителя-авторитета вчителю-наставнику, який допомагає розкрити внутрішній потенціал дитини, заохочує її до критичного мислення та вільного вибору.

Окрім цього, Франко приділяє велику увагу моральному вихованню учнів, яке вважає не менш важливим за академічне навчання. У творі "Учитель" показано, як педагог впливає на формування етичних норм і цінностей, які допомагають молоді розрізняти добро і зло, співчувати іншим та бути соціально відповідальними. Франко вірить, що такі якості є важливими для побудови здорового суспільства і мають виховуватися з дитинства.

Франкові освітньо-педагогічні погляди також базуються на ідеї соціальної рівності. Він стверджує, що освіта повинна бути доступною для всіх, незалежно

від соціального статусу чи матеріального становища. Тому вчитель, на його думку, зобов'язаний не просто навчати, а й захищати права своїх учнів на знання, оберігати їх від нерівності та дискримінації. Франко глибоко переконаний, що освіта здатна подолати бар'єри, сприяти соціальній мобільності й надати молоді можливість розвиватися, попри будь-які труднощі.

Франко також розглядає вчителя як особистість, яка постійно вчиться і вдосконалюється. На його думку, справжній педагог повинен мати не лише глибокі знання, а й бути готовим до постійного розвитку, розширення свого кругозору і самовдосконалення. Лише вчитель, який постійно працює над собою, здатний стати гідним прикладом для своїх учнів і надихнути їх на подальші звершення.

Отже, Іван Франко у творі "Учитель" порушує важливі освітньо-педагогічні питання, що залишаються актуальними і сьогодні. Він закликає бачити в освіті не просто інструмент для здобуття знань, а важливий процес формування особистості, виховання етичних та соціальних цінностей, розвитку критичного мислення і соціальної рівності. Відповідно до цих поглядів, Франко створює образ вчителя як наставника, який вміє надихати, підтримувати та допомагати учням у їхньому особистісному розвитку.

Надія Клим,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 231 Соціальна робота

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко був не лише геніальним письменником, а й видатним мислителем, який розумів важливість освіти для суспільного розвитку. Його педагогічні погляди ґрунтувалися на переконанні, що знання – це не лише спосіб особистісного розвитку, а й ключ до загального прогресу людства. Освіта, на його думку, повинна бути доступною для всіх, а не привілеєм для обраних.

Франко бачив в освіті шлях до вирішення багатьох суспільних проблем. У своїх творах та публіцистичних статтях він неодноразово наголошував, що кожна людина має право на навчання, незалежно від її соціального чи матеріального становища. Він вважав, що знання допомагають розкрити потенціал кожного, сприяють усвідомленню особистої гідності та здатності змінювати своє життя.

Важливою рисою освітніх поглядів Франка була їхня демократичність. Він виступав проти будь-яких проявів дискримінації в навчанні, зокрема за соціальною чи національною ознакою. Франко вірив, що освіта має виховувати в дітях повагу до інших культур і народів, одночасно прищеплюючи любов до рідної мови, традицій і історії.

Однією з найважливіших тем у педагогічних поглядах Франка було виховання критичного мислення. Він вважав, що освіта не повинна обмежуватися лише передачею знань. Навпаки, освітній процес має сприяти розвитку аналітичних здібностей, уміння ставити під сумнів догми та формувати власну думку. Франко наголошував, що лише так можна виховати свідомих і активних громадян, здатних брати участь у суспільному житті.

Письменник також виступав за реформу шкільної системи. Його ідеї передбачали оновлення підходів до викладання, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, інтеграцію практичних знань та методів до навчання. Він підкреслював, що освіта має бути не лише теоретичною, а й практично спрямованою, аби учень міг застосувати отримані знання у реальному житті.

Іван Франко, як мислитель і педагог, завжди прагнув до гармонії між національним і загальнолюдським у вихованні. Він вважав, що освіта має розвивати в людині як патріота, який любить свою Батьківщину, так і громадянина світу, відкритого до нових ідей та культур.

Таким чином, педагогічні погляди Івана Франка є важливою частиною його спадщини. Вони залишаються актуальними й сьогодні, адже звертаються до таких вічних цінностей, як рівність, свобода, розвиток особистості та суспільства. Франко нагадує нам, що освіта – це шлях не лише до знань, а й до морального вдосконалення та побудови справедливого суспільства.

Андріана Клімик,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ІВАНА ЯКОВИЧА ФРАНКА

Іван Якович Франко, непересічна постать в історії української культури, залишив незабутній слід у розвитку української педагогіки. Глибокі знання, палкий патріотизм та невтомна праця зробили його одним з найвидатніших українських педагогів і мислителів.

У своїх численних працях Франко аналізував стан освіти в Україні кінця XIX – початку XX століття, відкриваючи її недоліки та пропонуючи шляхи реформування. Він засуджував відсутність національних шкіл, низький рівень грамотності серед населення, дискримінацію української мови та культури в освітньому процесі. Франко був переконаний, що розвиток української нації неможливий без власної національної школи. Вона має виховувати патріотів, свідомих громадян, які будуть служити інтересам свого народу.

Поет відстоював ідею викладання в українських школах рідною мовою. Він вважав, що саме через мову передається культура, історія та традиції народу. Франко закликав до гармонійного поєднання національного виховання із засвоєнням загальнолюдських цінностей. Підкреслював важливість розвитку в учнів критичного мислення, здатності аналізувати інформацію та сформувати власну думку. Франко вважав, що вчитель відіграє ключову роль у вихованні молоді, він повинен бути не лише носієм знань, а й вихователем, здатним формувати особистість учня. Він активно пропагував ідею створення мережі національних шкіл з українською мовою навчання; закликав до створення якісних підручників, написаних українською мовою та які відповідають вимогам; вважав, що розвиток освіти неможливий без активної участі батьків, громадських організацій та держави. Франко розумів, що для успішної роботи школи необхідні кваліфіковані вчителі. Тому він виступав за створення

спеціальних навчальних закладів для підготовки педагогічних кадрів.

Його ідеї про національну школу, важливість рідної мови, розвиток критичного мислення є надзвичайно актуальними в умовах глобалізації та розвитку інформаційного суспільства. І. Франко був не лише письменником і вченим, але й справжнім патріотом, який віддав усе своє життя служінню українському народу. Його педагогічні ідеї є цінним надбанням для всіх, хто прагне бачити Україну освіченою, сильною та незалежною державою.

Іван Франко – це видатна постать української культури, яка зробила вагомий внесок у розвиток національної освіти.

ОБРАЗ ІДЕАЛЬНОГО ВЧИТЕЛЯ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА

Роль учителя у вихованні та навчанні дітей є однією з центральних тем, які розглядав Іван Франко у своїх творах та статтях. Його думки про місію та завдання педагога не лише не втратили своєї актуальності, а й залишаються надзвичайно важливими для сучасної української педагогіки. Іван Франко розглядав учителя як особу, яка повинна бути не просто фахівцем у своїй галузі, а духовним провідником, другом та моральним орієнтиром для своїх учнів. Він бачив у вчителі людину, яка є носієм найкращих рис свого народу, яка розуміє його потреби, вміє адаптуватися до нових умов і здатна надихати молодь на пізнання світу, на саморозвиток та формування моральних принципів.

Для Франка ідеал учителя – це людина, яка власним прикладом показує високі моральні цінності й викликає в учнів інтерес до знань, до критичного мислення та самостійності. Водночас, такий учитель прагне зрозуміти кожну дитину, знайти підхід до неї, врахувати її індивідуальні особливості. У своїх творах Франко неодноразово наголошував, що вчитель повинен бути другом і наставником, який може щиро та безпосередньо спілкуватися з дітьми, підтримувати їх у процесі пізнання світу, виявляти повагу до них та їхніх думок, ідей. Такий підхід у педагогіці сьогодні є основоположним: взаємоповага і партнерство між учителем та учнем створюють позитивний клімат у класі, що сприяє кращому засвоєнню знань і вихованню відповідальних громадян.

Франко також особливо підкреслював соціальну роль учителя, адже вбачав у ньому не лише фахівця, але й активного громадянина, що прагне працювати на благо суспільства. Вчитель, на думку Франка, повинен бути

прикладом громадянської активності, національної свідомості та моральної стійкості. Він має бути небайдужим до подій у країні, долучатися до культурного життя свого народу, адже саме таким чином він може справді впливати на молодь. Це бачення Франка набуває особливої актуальності в сучасному контексті, коли суспільство переживає значні трансформації і потребує сильних моральних і культурних орієнтирів. У світі, де швидкі інформаційні потоки та глобалізація часто розмивають культурні цінності, учитель має стати провідником загальнолюдських та національних ідеалів, допомагати учням зрозуміти їхню ідентичність та відповідальність перед суспільством.

Поряд із соціальною місією, Франко підкреслював і професійну роль учителя як організатора освітнього процесу. Він вважав, що вчитель не повинен бути авторитарним, натомість має розглядати учня як партнера в навчанні, співучасника у процесі здобуття знань. Такий підхід передбачає, що учитель повинен постійно вдосконалювати свої знання та методи викладання, бути гнучким та відкритим до змін, аби забезпечити максимальне розкриття потенціалу кожної дитини. Відповідно до поглядів Івана Франка, саме інтерес і творчий підхід до роботи допомагають учителям захопити своїх учнів, навчити їх критично мислити, аналізувати та знаходити відповіді на складні питання. У цьому він вбачав сутність педагогічного покликання – допомогти учням не просто накопичити знання, але й навчити їх самостійно мислити та приймати рішення.

Отже, погляди Івана Франка на роль учителя у вихованні й навчанні є глибоко гуманістичними та прогресивними, і вони продовжують надихати сучасних педагогів. Ідеї Франка стосовно значущості вчителя як носія моральних цінностей, друга й наставника, а також як організатора освітнього процесу є важливими орієнтирами для української освіти. Розглядаючи ці аспекти, можна стверджувати, що вчитель, який прагне відповідати таким високим ідеалам, здатен виховати свідомих, відповідальних та духовно багатих

громадян, які шанують свою культуру, історію та здатні брати активну участь у розбудові суспільства.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко є відомим не тільки як письменник і поет, але й як активний громадський діяч та педагог, який у своїх творах, оповіданнях та статтях прагнув виховати морально стійких, критично вдумливих і свідомих громадян. Одним із таких творів є оповідання «Малий Мирон», у якому Франко зображає життя маленького хлопчика, який змушений рости у складних життєвих умовах. Франко використовував свою творчість, як потужний інструмент для передачі педагогічних ідей, пропагуючи цінності освіти, морального виховання та духовного розвитку особистості.

По-перше, через цей твір Франко хотів донести, що дитячий світ — це особлива, чуттєва і мрійлива реальність, яку дорослі часто не помічають або ж не розуміють. На мою думку, він підкреслює, що допитливість і захопленість дитини є природною частиною її розвитку, і ці риси потребують підтримки, а не критики з боку дорослих. У той же час, довоколишні оцінювали захоплення дитини чимось дивним і негативним, до прикладу, як Мирон б'є бучком землю, сусіди говорили що це є «збитками» або неповагою до «святої землиці». Дорослі часто керуються своїми традиційними переконаннями та не розуміють, що для хлопчика це є процес пізнання світу. Франко показує, що дитині важливо мати емоційну підтримку, яка допоможе їй сформувати стійкість і витривалість. Він підкреслює, що навіть у тяжких умовах дитина має право на розуміння і тепло, що формує її моральні якості.

По-друге, автор показує, якими непростими можуть бути наслідки впливу суспільства на дитину з унікальним внутрішнім світом. Розмірковуючи про майбутнє Мирона, автор описує два можливі сценарії життя хлопчика: перший

негативний — якщо його «самобутність» буде пригнічена, через це Мирон стане посередньою особистістю, або навіть його пригнічена енергія може перетворитися на асоціальну поведінку. І позитивний, але трагічний — якщо він отримає можливість розвиватися, але через свою допитливість і прагнення до істини буде відкинутий суспільством.

Я вважаю, Іван Франко висвітлив глибоку ідею про долю талановитих, але «інших» людей у суспільстві, яке часто не готове прийняти їхні нові ідеї та прагнення до розвитку. Він також застерігає, що без підтримки і розуміння суспільство ризикує втратити можливість для прогресу, бо такі люди можуть себе не реалізувати та зіткнутися з жорстокою реальністю, де їхні ідеали не потрібні.

Таким чином, Іван Франко постає як педагог, який через літературні твори прагнув виховувати морально свідомих, стійких та добрих людей. У творі «Малий Мирон» автор розкриває свої педагогічні ідеї, що націлені на розвиток особистості, яка прагне до справедливості, правди і постійного самовдосконалення. Він показує, що кожна дитина є унікальною і потребує розуміння та поваги до її внутрішнього світу. Твір «Малий Мирон» несе важливе послання про те, що діти з особливим світосприйняттям повинні отримувати підтримку, щоб їхня унікальність могла стати основою для позитивних змін у суспільстві.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко – велична постать не лише в українській літературі, але й в освітньо-педагогічному просторі, де його ідеї й досі залишаються актуальними та глибоко впливовими. Погляди Франка, закорінені в любові до знань і прагненні до справедливості, стали основою для формування української національної школи і виховання нового покоління вдумливих людей. Франко був більше, ніж просто письменник – він був філософом, мислителем і педагогом, який поставив перед собою мету виховувати не лише освічених, але й свідомих громадян, здатних до глибоких моральних та інтелектуальних роздумів.

Одним з яскравих прикладів його педагогічних поглядів є праця «Гірчичне зерно», де Франко звертається до питання виховання дітей. У цій праці він вказує, що виховання має починатися з раннього віку і мати моральний фундамент. Подібно до маленького гірчичного зерна, яке з часом перетворюється на велике дерево, так і виховання дитини, хоч і починається з найменших зусиль, може дати грандіозні плоди в майбутньому. Франко закликає вихователів бути уважними та терпеливими, не лише передавати знання, але й допомагати дітям розвивати внутрішній світ, духовну силу і моральні принципи.

Його педагогічні погляди тісно пов'язані з гуманістичними ідеями, що простежуються у світових освітніх течіях. Як і Ян Амос Коменський, Франко вірив, що освіта повинна бути доступною для всіх, без винятку, незалежно від соціального статусу чи походження. Так само, як і в педагогіці Жана-Жака

Руссо, він наголошував на природному розвитку дитини, віддаючи перевагу гармонійному формуванню особистості перед механічним заучуванням фактів. Франко прагнув до створення суспільства, де кожна людина мала б можливість розвивати свій потенціал, а освіта була інструментом для досягнення цієї мети. На відміну від багатьох своїх сучасників, які часто зосереджувалися на формальній стороні освіти, Франко акцентував увагу на індивідуальному підході до кожної дитини. У його творах, лекціях і статтях можна знайти думки про те, що справжній педагог повинен не просто передавати знання, а вчити дитину мислити, відчувати, аналізувати. Цей аспект його педагогіки був новаторським для того часу, коли освіта часто зводилася до механічного засвоєння фактів і правил.

Іван Франко також розумів важливість національної свідомості в освітньому процесі. Він був переконаний, що школа має не лише давати академічні знання, але й виховувати в учнів почуття любові до рідної землі, мови та культури. Ці ідеї перегукуються з педагогікою таких видатних діячів, як Софія Русова та Костянтин Ушинський, які також бачили освіту як спосіб формування національної самосвідомості і громадянської відповідальності.

Франкова освітньо-педагогічна діяльність була тісно пов'язана з його громадською діяльністю. Як і Антон Семенович Макаренко, Франко вірив, що виховання – це не лише справа школи, а й широкого соціального середовища. Важливим елементом цього процесу є приклад дорослих – вчителів, батьків, суспільних діячів, які мають бути моральними орієнтирами для молодого покоління. Його віра в силу слова і прикладу була непохитною, що знайшло відображення у його численних літературних і публіцистичних творах.

Отже, Іван Франко був не просто педагогом – він був справжнім вихователем нації. Його ідеї про важливість морального виховання, про індивідуальний підхід до дитини, про національне самовизначення через освіту є фундаментальними й надзвичайно актуальними сьогодні. Франко

залишив величезну спадщину, яка продовжує надихати сучасних вчителів та освітян. Його ідеї формують основу для розвитку сучасної української освіти, яка має на меті виховання всебічно розвинутих, моральних та свідомих громадян.

«SCHÖN SCHREIBEN» ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ОСВІТНІХ РЕАЛІЙ

Іван Франко, як видатний український письменник та громадський діяч, залишив глибокий слід у розвитку української літератури та культури. Його творчість, зокрема оповідання «Schön schreiben», є не лише видатним літературним твором, але й цінним джерелом для дослідження його педагогічних поглядів. Через призму долі головного героя, студента-філолога, Франко розкриває проблеми освіти, виховання та національної свідомості.

Оповідання «Schön schreiben» – це не просто історія кохання, а й гостра критика тодішньої освітньої системи. Франко змальовує австрійську школу як інституцію, де головним завданням є не розвиток особистості, а виховання слухняних підданих. Студентське життя головного героя проходить в атмосфері рутини, формалізму та відсутності справжньої науки.

Через образ студента-філолога, Франко підкреслює важливість гуманітарних наук для формування особистості. Однак, філологічна освіта в Галичині того часу була далекою від ідеалу. Замість поглибленого вивчення літератури та історії, студенти змушені були займатися сухою філологією, вивчаючи граматику та лексику мертвих мов.

Одним із центральних питань, які порушує Франко в оповіданні «Schön schreiben», є проблема національної свідомості. Він змальовує, як австрійська влада намагається нівелювати українську культуру та мову в школах. Головний герой відчуває гострий конфлікт між своїми національними почуттями та вимогами шкільної програми.

Франко підкреслює, що освіта має бути не лише інструментом передачі знань, але й засобом формування національної самосвідомості. Він закликає до виховання патріотизму, любові до рідної землі та культури.

Через образ головного героя і його оточення Франко формує свої педагогічні ідеали. Він закликає до створення такої освіти, яка б розвивала критичне мислення, творчі здібності та національну свідомість.

Отже, «Schön schreiben» Івана Франка – це не лише видатний літературний твір, але й цінне джерело для дослідження його педагогічних поглядів. Через долю головного героя Франко розкриває проблеми освіти, виховання та національної свідомості в Галичині кінця XIX століття. Його ідеї про важливість національної свідомості, розвитку критичного мислення та творчих здібностей залишаються актуальними і сьогодні.

Адріана Кульбанська,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 012 Дошкільна освіта

ШЛЯХ ДО РІВНОСТІ, ЯКОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ:

ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко — видатний український поет, письменник, філософ і педагог, що активно долучався до вирішення проблем національної освіти в Україні. Його педагогічні погляди зберігають актуальність і сьогодні, адже вони зосереджені на важливості розвитку особистості, виховання свідомих громадян та створення рівних можливостей для кожного, незалежно від соціального стану. Одним із важливих джерел для розуміння педагогічних ідей Франка є його стаття «Наші народні школи і їх потреби», де він аналізує стан народної освіти в Галичині кінця XIX століття, висловлюючи свої пропозиції щодо поліпшення шкільної системи.

У статті Франко висуває низку критичних зауважень щодо стану народних шкіл того часу, пропонуючи шляхи їхнього реформування. Його педагогічні погляди в цій праці стосуються таких важливих аспектів, як доступність освіти, якість навчання, роль вчителя, а також вплив національного виховання на суспільство.

Однією з основних тем статті є доступність освіти для всіх верств населення, особливо для бідніших верств, зокрема для селян. Він переконаний, що кожна дитина має право на освіту, незалежно від свого соціального статусу. У той час освіта часто була привілеєм заможних верств і діти селян мали обмежені можливості для навчання. Франко вказує на необхідність розвитку системи народної освіти, яка забезпечить рівний доступ до знань для всіх дітей, адже саме через освіту можна змінити соціальний статус людини і забезпечити їй можливість для особистісного розвитку. Це свідчить про прогресивний підхід Франка до освіти як основного інструменту соціальної мобільності. У своїй

статті він підкреслює, що без якісної та доступної освіти неможливо побудувати справедливе суспільство, в якому кожен має рівні можливості для розвитку. Франко особливо гостро критикує низький рівень освіти, який на той час надавався в народних школах. Він звертає увагу на невідповідність вчителів, що стає однією з основних перешкод у забезпеченні якісного навчання. Вчителі часто не мали достатнього рівня освіти та педагогічних навичок для того, щоб ефективно передавати знання і виховувати дітей.

Це питання Франко розглядає як одне з найважливіших у контексті освітніх реформ. Він наголошує на необхідності підготовки висококваліфікованих педагогів, які б могли не лише дати учням знання, а й розвивати їхнє критичне мислення, інтелектуальні та моральні якості.

Вчитель, згідно з поглядами Івана Франка, має бути не просто носієм знань, а й моральним орієнтиром для учнів. Це переконання Франка про важливість професіоналізму і морального авторитету вчителя стало однією з основних педагогічних ідей його епохи.

Ще одним важливим аспектом педагогічних поглядів Франка є акцент на національному вихованні. Він вважає, що освіта повинна бути орієнтована на збереження національної ідентичності, особливо через навчання рідною мовою. Франко підкреслює, що в умовах загрози асиміляції, вивчення рідної мови є важливим елементом збереження національної культури і традицій.

Каменяр вважав, що кожен народ має право на свою освітню систему, яка відображатиме його культурні, історичні та мовні особливості. Він виступав за те, щоб учні мали можливість здобувати освіту рідною мовою, що є не тільки питанням зручності, а й питанням національної гідності. Освіта, на думку Франка, повинна бути спрямована на формування не тільки освіченої, а й свідомої особистості, яка гордиться своєю культурою і є готовою до активної участі в національному відродженні.

Письменник також підкреслює важливість практичної орієнтації навчання. Він вірив, що школа повинна давати не лише теоретичні знання, а й практичні

навички, які можна застосувати в повсякденному житті.

Франко зазначав, що освіта повинна бути орієнтована на реальні потреби суспільства, щоб вона не була відокремлена від практичного життя, а допомагала людям бути успішними у своїй професійній діяльності і в особистому житті.

Отже, стаття Івана Франка «Наші народні школи і їх потреби» є важливим джерелом для розуміння його освітньо-педагогічних поглядів. Франко акцентує увагу на кількох важливих аспектах сучасної освіти, зокрема на доступності, якості навчання, підготовці вчителів та національному вихованні. Він вірив, що освіта є основою соціального прогресу і національного відродження. Для Франка освіта — це не лише спосіб передачі знань, а й інструмент формування моральних цінностей і виховання свідомих громадян, здатних змінювати своє життя та суспільство в цілому. Його погляди залишаються актуальними і сьогодні, адже проблема доступності та якості освіти є важливою на будь-якому етапі розвитку суспільства.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко, український поет, письменник, публіцист, філософ та громадський діяч, є однією з ключових постатей в історії української культури. Його освітньо-педагогічні погляди глибоко пов'язані з ідеями національного відродження, прогресу та соціальної справедливості, які він активно пропагував протягом усього свого життя. Франко не просто був свідком і учасником важливих подій в Україні, але й став генератором ідей, що вплинули на зміни в освітній системі та суспільному розвитку. Основним мотивом педагогічних поглядів Івана Франка є впевненість у тому, що освіта є потужним інструментом, здатним змінити не тільки особистість, але й націю в цілому. Франко вважав, що освіта повинна бути доступною для всіх, незалежно від соціального статусу. Він підкреслював важливість народної освіти як основи для піднесення національної свідомості і гідності. За його переконанням, тільки освічене суспільство здатне досягти політичної, культурної та економічної незалежності. Іван Франко активно виступав за реформи в освіті, які б сприяли розвитку критичного мислення та активної громадянської позиції молоді. Він наголошував на необхідності поєднання теоретичних знань із практичними навичками. На його думку, освіта повинна виховувати не лише інтелектуалів, але й практиків, які здатні змінювати реальність. У своїх працях Франко часто звертав увагу на те, що здобуті знання мають бути корисними для суспільства, для покращення якості життя на рівні конкретних людей. Франко неодноразово підкреслював важливість національного виховання, адже він вважав, що українці повинні усвідомити свою культурну самобутність і не дозволити себе асимілювати в чужій культурі. Освіта мала стати основою для формування сильної національної

ідентичності, здатної протистояти зовнішнім загрозам та внутрішнім розбіжностям. Водночас він виступав проти «шкідливої» національної обмеженості, заохочуючи до розвитку критичного мислення та міжнародного співробітництва.

Особливе значення Іван Франко надавав вихованню молоді у дусі соціальної справедливості та моральної відповідальності. Освіта для нього була не тільки навчанням, але й формуванням моральних цінностей, відповідальності перед собою та суспільством. Він вірив, що освічена молодь, здобувши правильне виховання, стане основою для побудови справедливого та прогресивного суспільства. Іван Франко залишив великий внесок у розвиток педагогічної думки в Україні. Його ідеї не лише вплинули на освіту того часу, але й залишаються актуальними й сьогодні, надихаючи нові покоління педагогів та громадських діячів. Франко показав, що освіта — це не лише про набуття знань, але й про формування громадянської свідомості та морального обличчя нації. Він розглядав її як важливий інструмент для досягнення соціальної справедливості, особистісного розвитку та національного відродження. Його педагогічні погляди мають неабияке значення в контексті сьогоденних реформ у сфері освіти, спрямованих на створення більш демократичного та рівного суспільства.

Таким чином, освітньо-педагогічні погляди Івана Франка є вагомим внеском у розвиток української педагогічної думки та залишаються актуальними у сьогодення. Згідно з переконаннями Каменяра, справжнє навчання — це не просто здобуття знань, а й розвиток особистості, її моральних принципів, соціальної відповідальності та патріотизму

Віра Кушик,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко – видатний український письменник, поет, філософ та громадський діяч, зробив значний внесок і в педагогіку. Його погляди на виховання, освіту та розвиток особистості мали великий вплив на українське суспільство і залишаються актуальними і у сьогодення. В його творах, статтях та публіцистичних працях знаходимо глибокі роздуми про роль освіти в суспільстві, значення розвитку дитячої індивідуальності та важливість гармонійного виховання.

Основні педагогічні погляди Франка

1. Освіта як засіб національного відродження. І. Франко розглядав освіту як основний засіб зміцнення національної свідомості та культурного відродження українського народу. Він вважав, що лише через освіту можна досягти змін у суспільстві. Іван Франко наголошував на необхідності формування у молоді почуття гордості за свою культуру, мову та історію. Особливу увагу він приділяв вивченню рідної мови як основи національної ідентичності.

2. Гуманістичний підхід до виховання. Іван Франко відстоював ідею, що виховання повинне орієнтуватися на розвиток особистості, її талантів, природних здібностей і моральних якостей. Він бачив дитину як унікальну індивідуальність, до якої слід підходити з повагою і розумінням. Це передбачає уникнення жорстоких покарань та нав'язування строгих норм. Натомість, Франко рекомендував спрямовувати виховання на формування моральних цінностей, співчуття, поваги до інших і любові до знань.

3. Праця як основа виховання. У своїх працях Франко наголошував на важливості праці як виховного засобу. Він вважав, що праця не лише розвиває навички й вміння, але й формує відповідальність, дисципліну, самоповагу та взаємоповагу. Праця, відповідно до поглядів І. Франка, має виховувати любов до навчання, наполегливість і працелюбність.

4. Інтеграція теорії і практики в навчанні. Франко був переконаний, що теоретичні знання мають поєднуватися з практичним застосуванням. Він підкреслював, що освіта не повинна бути відірвана від реального життя, а має готувати дітей до практичних потреб і викликів. Це підхід, який орієнтує учня не лише на засвоєння знань, але й на їхнє практичне використання.

5. Інноваційність та розвиток критичного мислення. Іван Франко підтримував розвиток критичного мислення у дітей. Він бачив у молоді не просто носіїв знань, а особистостей, які можуть ставити під сумнів і шукати істину. Виховання, на думку Франка, має спрямовуватися на формування самостійного мислення, здатності до аналізу й оцінки різних ситуацій. Такий підхід створював фундамент для формування новаторів, мислителів та діячів суспільства.

6. Залучення народу до освіти. Франко виступав за доступність освіти для всіх, незалежно від соціального стану чи матеріального становища. Він критикував соціальні бар'єри, які обмежували доступ до навчання для багатьох верств населення. Його ідея полягала в тому, що освіта повинна стати справжнім народним надбанням і бути доступною для всіх. Педагогічні погляди Івана Франка ґрунтувалися на принципах гуманізму, національної свідомості та рівноправності. Його ідеї спрямовані на створення гармонійного суспільства, в якому кожна людина розвивається всебічно, вчиться поважати інших, а також зберігає свою культурну ідентичність. Франко залишив значний слід в українській педагогіці, і його праці продовжують надихати освітян, залишаючись актуальними й у сучасних умовах.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко – один із найвидатніших українських інтелектуалів ХІХ століття, який не тільки займався літературною діяльністю, а й був відданий просвітницькій праці. У своїх працях він неодноразово звертався до проблем освіти, адже вірив, що тільки освічений народ може досягти справжньої незалежності й культурного відродження. Один з його рефератів, «Наші народні школи і їх потреби», виголошений на вічі в Снятині, є яскравим прикладом глибокої соціальної відповідальності Івана Франка та його бачення шкільної реформи.

У цьому виступі Франко акцентує увагу на надзвичайно низькому рівні освіти в українських селах. Він звертає увагу на брак кваліфікованих учителів, а також на обмеженість доступу до шкіл, особливо в сільській місцевості. Іван Франко наголошує, що велика частина українського народу залишається неписьменною, що перешкоджає розвитку критичного мислення, здатності аналізувати політичні події та відстоювати власні права. Більшість шкіл, хоч і називалися «народними», насправді залишалися недоступними для широкого загалу, особливо для сільських дітей. Школи не відповідали їхнім основним потребам і були розташовані переважно у містах, що робило доступ до освіти для більшості українських дітей обмеженим. Крім того, навчання в цих школах велося здебільшого польською чи німецькою мовою, що призводило до ще більшого відриву дітей від рідної культури та мови. Таким чином, автор вбачав у проблемі освіти не просто недолік, а загрозу для всього суспільства.

Франко також порушує питання матеріального забезпечення шкіл. В умовах недостатнього фінансування школи не могли забезпечити необхідний рівень викладання та створити комфортні умови для навчання. Він стверджує,

що держава має звернути особливу увагу на цю проблему, адже освіта – це інвестиція в майбутнє. Школи потребують нових приміщень, навчальних матеріалів і, що найважливіше, – підтримки вчителів, які працюють за низьку заробітну платню.

Висловлюючи свої думки на вічі, Іван Франко не лише констатував проблему, а й пропонував конкретні кроки для її вирішення. Він закликав місцеву владу та громади об'єднати зусилля для покращення умов навчання. Франко бачив роль освіченого інтелігента як обов'язок: пробуджувати суспільство, допомагати зрозуміти необхідність саморозвитку та культурного піднесення.

Таким чином, його реферат «Наші народні школи і їх потреби» відображає основні цінності Франка – віру в силу знань, у важливість самосвідомості народу та готовність діяти заради суспільного блага. Ідеї письменника продовжують надихати, показуючи, як важливо боротися за доступ до якісної освіти та культурну ідентичність навіть у складних умовах. Франкові рекомендації, такі як підтримка рідної мови та ініціатива громадян, залишаються цінними й у наш час, коли освіта продовжує відігравати ключову роль у формуванні свідомих громадян. Його заклик до реформ є актуальним і сьогодні, адже якісна освіта залишається одним з основних чинників розвитку нації.

Марія Ляшук,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ВЧИТЕЛЬ ЯК ПРОСВІТНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко, як мислитель і просвітитель, розглядав освіту як один із найважливіших інструментів для розвитку людини і суспільства. Особливу увагу він приділяв ролі вчителя, який, на його думку, повинен не лише давати знання, а й формувати в учнів національну свідомість, моральні цінності й почуття відповідальності. Франко був переконаний, що справжній вчитель є просвітником, здатним передати учням любов до рідної культури, мови та історії. Це переконання знаходило відображення в його численних творах і статтях, де він порушував питання значення освіти, виховання і ролі школи.

На думку Франка, вчитель має бути не лише добре освіченим, а й духовно багатим, готовим до самопожертви в ім'я виховання свідомих громадян. Він писав: “Лише той учитель може виховати справжню людину, який сам є нею, живе правдою і чесністю, уміє мислити й поважати людську гідність”.

Таким чином, Франко підкреслював, що головною рисою справжнього вчителя має бути моральна сила і духовна чистота. Він вірив, що лише такі педагоги можуть надихнути учнів і сформувати в них внутрішню стійкість і повагу до цінностей суспільства.

Франко також звертав увагу на значення рідної мови у процесі виховання. На його думку, рідна мова є носієм культури та ідентичності народу, і саме вчитель має плекати її в серцях молодого покоління. Він наголошував, що вчитель повинен бути не тільки носієм знань, але й

захисником національної ідентичності, що є надзвичайно важливим у багатонаціональному суспільстві. В одному зі своїх творів Франко зазначав: “Завданням учителя є не лише навчити дитину читати й писати, але й пробудити в ній дух національної самоповаги”. Виховання любові до рідної землі, повага до національних символів та традицій були для Франка обов’язковими компонентами в освіті.

Школа, за поглядами Франка, мала бути простором свободи, де кожна дитина мала б змогу розвивати свій потенціал і особистість. Він виступав за педагогіку, яка була б орієнтована на індивідуальність дитини, на її потреби і схильності. В одному зі своїх творів Франко наголошував на важливості особистісного підходу у навчанні: “Вчитель мусить знати свою дитину, розуміти її душу, відчувати, чим живе вона”. Цей підхід значно випереджав педагогічні ідеї його часу і свідчить про глибокий гуманізм Франкових поглядів. Він вважав, що виховання повинно спиратися на любов до дитини, а не на примус, адже саме так можна пробудити в учнів любов до знань і навчання.

Одним із центральних аспектів педагогічної думки Франка було виховання відповідальності й активної громадянської позиції у школярів. Він вірив, що школа повинна готувати дітей до участі в суспільному житті, формувати в них прагнення до змін і вдосконалення. Франко наголошував, що виховання має допомагати дітям усвідомлювати свою роль у суспільстві, своє покликання і обов’язки перед народом. В одному зі своїх творів він писав: “Ми мусимо виховувати таких громадян, які вмітимуть любити свою землю й готові працювати на її благо”. Франко прагнув, щоб молодь виростала свідомою, здатною мислити критично, відстоювати свої права і будувати майбутнє своєї країни.

Освітньо-педагогічні погляди Івана Франка відзначаються широтою та прогресивністю. Він передбачав ті принципи, які стали основою сучасної освіти, а його ідеї є актуальними й у сьогодення. Франко розумів, що вчитель має

бути не просто передавачем знань, а людиною, здатною надихати й формувати майбутнє своєї країни. Його праця — це не лише педагогічний заповіт, а й натхнення для тих, хто прагне змінювати світ через освіту та виховання.

Соломія Малішевська,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО ТА ЙОГО ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко – один із найбільших українських письменників, поетів, філософів та культурних діячів, чия спадщина охоплює різноманітні сфери людського життя. Однак, окрім своїх літературних і наукових досягнень, Франко був також глибоким мислителем, що багато уваги приділяв питанням освіти та виховання. Його педагогічні погляди, хоч і не були систематизовані в окрему теоретичну працю, мали глибокий вплив на формування української освіти та культури, на виховання нової генерації свідомих громадян. Іван Франко вважав, що виховання є однією з основних умов розвитку людини як особистості. Для нього виховний процес мав бути спрямований не тільки на передачу знань, але й на формування моральних і естетичних цінностей. Він був переконаний, що людина повинна бути не тільки освіченою, а й морально очищеною, здатною до самостійного мислення, до пошуку істини та справедливості. Франко бачив у вихованні можливість створення суспільства, де панує гармонія між інтелектом і моральністю.

Педагогічні погляди Франка ґрунтуються на гуманістичних засадах, де кожна дитина є індивідуальністю, яка потребує свого власного підходу в навчанні та розвитку. Франко виступав за розвиток творчого потенціалу учнів, що дозволяє не лише здобувати знання, але й розвивати критичне мислення, здатність до аналізу і самовираження. Важливою складовою педагогічної концепції Франка була ідея національної освіти. Франко був глибоко переконаний у тому, що освіта повинна служити національним інтересам і бути засобом культурного та соціального відродження українського народу. Він бачив у знаннях та освіті потужний інструмент боротьби за національну гідність і незалежність. Франко виступав за те, щоб українська молодь мала

можливість здобувати освіту рідною мовою, вивчати історію, культуру та традиції свого народу. У своїх працях Франко часто підкреслював важливість зв'язку між національним і загальнолюдським. Він вважав, що справжня культура не може бути замкнута лише в межах однієї нації, тому освіта повинна забезпечувати як глибоке знання рідної культури, так і ознайомлення з найкращими здобутками світової цивілізації. Його погляди на освіту відображають прагнення до створення освіченого, культурного та національно свідомого суспільства.

Франко високо оцінював роль літератури як потужного виховного інструменту. Він вважав, що через літературні твори можна виховувати моральність, патріотизм, естетичні смаки та здатність до співчуття. Особливо важливими для Франка були твори, які відображали соціальні проблеми, боротьбу за права людини, за справедливість і рівність. В його педагогічному баченні, література не лише відображала реальність, а й повинна була виховувати в учнів глибокі етичні цінності, формувати у них світогляд, здатність до співпереживання та бажання змінювати світ на краще. Франко сам активно створював твори, які могли б бути корисними для виховання молоді. Його казки, оповідання та поезії не лише розважали, але й навчали. Каменяр був прихильником того, щоб літературні твори відображали не тільки красиві ідеї, але й реальні життєві труднощі, адже це дозволяло молоді усвідомити, що в житті є місце і для боротьби, і для перемог. Письменник високо оцінював роль вчителя в процесі виховання та навчання. Для нього вчитель мав бути не лише джерелом знань, а й духовним наставником для своїх учнів. Він вірив, що вчитель повинен бути взірцем моральної поведінки, здатним надихати учнів на самовдосконалення. Франко часто наголошував на тому, що роль учителя полягає не тільки в тому, щоб передати знання, але й у тому, щоб сформувати характер молодій людині, допомогти їй знайти своє місце в житті.

Іван Франко не лише розвивав літературу і науку, але й активно формував педагогічну думку, що мала на меті не тільки передачу знань, але й виховання

свідомих, моральних і національно свідомих громадян. Його педагогічні погляди виявляють глибоку повагу до особистості кожної дитини, до її прав на гідне та всебічне виховання. Франко закладав основи для майбутнього розвитку української освіти, де центральним завданням було не лише навчити, а й виховати особистість, вдумливу, наділену високими моральними якостями, здатну до служіння своєму народові і суспільству в цілому.

Марія Малко,

здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

НАШІ НАРОДНІ ШКОЛИ І ЇХНІ ПОТРЕБИ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – це видатний український письменник, громадський діяч і мислитель, який залишив глибокий слід не лише в українській літературі, а й у педагогічній думці. Його статті, зокрема "Наші народні школи і їх потреби", є цінним джерелом для того, щоб розуміти його педагогічні погляди та бачення розвитку української освіти. У статті Франко аналізує стан народних шкіл в Галичині, виокремлюючи їхні найважливіші проблеми. Він звертає увагу на недостатнє фінансування освіти, низький рівень підготовки вчителів, відсутність належних навчальних посібників та приміщень. Письменник критикує пасивні методи навчання, що перешкоджають розвитку самостійного мислення учнів.

Франко відстоював ідею доступності освіти для всіх верств населення, незалежно від соціального статусу та матеріального становища. Він вважав, що школа має бути осередком демократичних цінностей і виховувати громадянське суспільство.

Письменник підкреслював важливість національного компонента в освіті. Він закликав до викладання всіх предметів українською мовою, до вивчення історії України та розвитку національної культури. Франко критикував пасивні методи навчання, засновані на заучуванні. Він відстоював активні методи, що передбачають залучення учнів до освітнього процесу, розвиток їхньої творчості та критичного мислення.

Франко розумів, що школа має не лише передавати знання, а й формувати особистість. Він підкреслював важливість виховання моральних якостей, почуття патріотизму, любові до праці. Незважаючи на те, що стаття "Наші народні школи і їх потреби" була написана понад сто років тому, її проблеми

залишаються актуальними й сьогодні. Ідеї Франка про демократизацію освіти, національний характер навчання, активні методи і поєднання теорії з практикою є важливими орієнтирами для розвитку сучасної української школи.

Іван Франко є не лише нашим видатним письменником, а й талановитим педагогом, який розуміє всі проблеми української освіти. Його педагогічні погляди, викладені в статті "Наші народні школи і їх потреби", є внеском у розвиток української педагогічної думки. Ідеї Франка продовжують надихати педагогів і освітян, які прагнуть створити сучасну українську школу, де кожна дитина зможе реалізувати свій потенціал.

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ ДИТИНИ В ОСВІТНІХ ПОГЛЯДАХ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – визначний український письменник, громадський діяч, філософ, педагог, який глибоко замислювався над проблемами освіти та виховання. У сьогодення його педагогічні погляди набувають особливої актуальності.

І. Франко вважав, що школа має бути тісно пов'язана з життям народу, віддзеркалювати його культуру, історію і традиції. Він підкреслював важливість виховання патріотизму, любові до рідної мови і культури. Наголошував на зв'язку навчання з життям. Вважав, що знання мають бути не конкретними поняттями, а інструментами для розв'язання реальних проблем.

Акцентував свою увагу на те, що кожна людина має право на доступ до знань, незалежно від її соціального статусу чи походження. На його думку, освіта повинна бути доступною і демократичною, що включає навчання рідною українською мовою.

Також Франко виокремлював роль оточення у розвитку дітей. Важливо розуміти, що кожна дитина є унікальною особистістю з власними інтересами та світоглядом. Часто дорослі не розуміють, знецінюють і не підтримують індивідуальність дітей, натомість намагаються переконати під власні уявлення. Все це призводить до того, що дитина починає сумніватися в собі та своїх можливостях. Він підкреслює, що оточення, особливо сім'я, відіграє вирішальну роль у розвитку дитини. Закликає бути більш уважним до потреб та особливостей дітей, створювати атмосферу довіри та любові, в якій дитина зможе розкрити свої здібності.

Отже, педагогічні погляди Івана Франка відображають глибоке розуміння важливості освіти для всебічного розвитку особистості та суспільства в цілому.

Катерина Медвідь,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО ЯК ПЕДАГОГ

Іван Франко, український письменник, громадський діяч і педагог, відомий своїми глибокими поглядами на освіту та виховання. У своїх творах він акцентує увагу на важливості гармонійного розвитку особистості, підтримуючи ідею виховання креативності, самостійності та творчої свободи учнів.

Франко підкреслював важливість індивідуалізації навчання, вважаючи, що кожна дитина – унікальна особистість, і педагог повинен враховувати її інтереси, здібності та потреби. Він підтримував ідею гуманності та людяності в освітньому процесі, відмовляючись від суворих методів виховання.

Основним у педагогічних поглядах Франка було переконання, що освіта має бути доступною для всіх. Він вважав, що знання — це інструмент соціального прогресу, який може звільнити людину від економічної залежності та сприяти особистісному розвитку. Франко наполягав, що освіта повинна охоплювати як дітей, так і дорослих, незалежно від їхнього соціального чи матеріального становища. Для нього важливо було, щоб кожен мав можливість здобути базові знання, оскільки це дає змогу людині зрозуміти навколишній світ і знайти власний шлях у житті.

У своїх педагогічних поглядах Франко прагнув об'єднати традиційні цінності з сучасними досягненнями, розвиваючи критичне мислення та толерантність учнів. Він вважав, що освіта – ключ до успіху не лише індивіда, а й суспільства в цілому, тому він пропагував широкий доступ до знань та розвитку освіти в українському суспільстві. У підсумку, педагогічні погляди Івана Франка можна описати як гуманістичні, інноваційні та спрямовані на розвиток особистості через креативність, самостійність та творчість. Його

внесок у розвиток української освіти залишається актуальним і впливає на педагогічну практику й сьогодні.

ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА (ЗА ТВОРОМ «ЛИС МИКИТА»)

Казка "Лис Микита" Івана Франка – це не просто дитяча забавка, а й глибокий твір, в якому автор зашифрував свої педагогічні погляди. Через призму тваринного світу Франко висвітлює важливі питання виховання, освіти та моралі.

Головний герой казки, Лис Микита, є яскравим прикладом того, як неправильне виховання може призвести до негативних наслідків. Його батько, бажаючи для сина кращого життя, намагається навчити його хитрості та обману. Однак, замість розумного та шляхетного звіра, виховується егоїст і хитрун, який, зрештою, зазнає поразки.

Через образ Лиса Микити Франко критикує авторитарний метод виховання, коли дитину примушують до підкорення, не враховуючи її індивідуальних особливостей. Такий підхід, на думку письменника, призводить до розвитку негативних рис характеру, таких як гординя, зарозумілість, егоїзм.

Освітньо-педагогічні погляди, які можна виділити в казці "Лис Микита".

1. *Важливість морального виховання.* Франко підкреслює, що освіта має бути не лише інтелектуальною, а й моральною. Діти мають засвоювати такі цінності, як доброта, чесність, справедливість, повага до інших.

2. *Негативні наслідки неправильного виховання.* Письменник демонструє, як неправильне виховання може спотворити особистість дитини і призвести до її соціальної дезадаптації.

3. *Роль прикладу.* Батьки є першими вчителями для своїх дітей. Їхні вчинки, слова, ставлення до інших людей мають величезний вплив на формування особистості дитини.

4. *Значення колективу.* Казка показує, що людина не може існувати ізольовано від суспільства. Колектив відіграє важливу роль у формуванні особистості, визначає її соціальні ролі та статуси.

Таким чином, казка "Лис Микита" – це не просто розповідь про хитрого лиса, а й глибокий філософський твір, в якому автор роздумує над проблемами виховання і освіти. Через призму дитячої казки Франко звертається до дорослих, закликаючи їх замислитися над своїми методами виховання і зробити все можливе, щоб виховати гідних громадян своєї країни.

Анастасія Мирка,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко, видатний український письменник, мислитель та громадський діяч, вважав освіту ключовим чинником національного розвитку. Його погляди на освіту і виховання стали важливою основою педагогічної думки в Україні, бо Франко бачив у них не просто засіб передачі знань, а шлях до формування свідомих, відповідальних громадян, здатних до захисту своєї національної культури та мови.

Національна освіта, відповідно до поглядів Івана Франка, повинна виховувати патріотичну і свідому молодь, яка розумітиме цінність свого рідного надбання і буде готова боротися за його збереження. Він підкреслював, що саме через навчання та виховання можна підняти національну самосвідомість, що є основою відродження та незалежності нації.

Франко виступав за необхідність реформування методів освіти. Він критикував застарілі підходи, де навчання зводилося лише до механічного заучування інформації. Натомість Каменяр вважав, що освіта має бути активною, тобто такою, що стимулює допитливість, розвиває критичне мислення та здатність приймати самостійні рішення. На його думку, навчання має готувати до реального життя, а тому повинно включати практичні знання і навички, що сприятимуть успіху учнів у майбутньому.

Одним із центральних аспектів його педагогічних поглядів було виховання моральних цінностей. Для Франка освіта мала виховувати в учнях чесність, справедливість, відповідальність та громадянську свідомість. Він прагнув, щоб патріотизм, який формується в школі, не перетворювався на сліпий фанатизм, а

був усвідомленою любов'ю до рідної землі, що стимулює бажання зробити свій внесок у її розвиток. Моральні якості, на його думку, є основою виховання добропорядних громадян, які своєю працею підтримуватимуть добробут країни.

Франко також підкреслював важливість ролі вчителя, адже саме вчитель є прикладом для учнів і носієм моральних орієнтирів. Він вважав, що вчитель має не лише передавати знання, а й виховувати учнів власним прикладом. Франко наголошував, що справжній учитель повинен бути взірцем порядності та культурної освіченості, володіти високим рівнем знань і мати патріотичний дух, який надихатиме учнів на добрі вчинки.

Франко виступав за доступність освіти для всіх верств населення. Він вірив, що незалежно від соціального становища чи статі кожна людина має право на освіту, оскільки тільки загальна освіченість може подолати соціальні нерівності та забезпечити прогрес суспільства. Каменяр підтримував розвиток народних шкіл, які б дали можливість здобувати знання навіть найменш захищеним верствам населення.

Особливу увагу Франко приділяв ідеї самоосвіти. Він вважав, що навчання не закінчується у школі чи університеті, а продовжується протягом усього життя. Франко підкреслював, що людина повинна постійно вдосконалюватись і розвиватись, а самоосвіта — це інструмент, який допомагає не лише особистісному зростанню, а й соціальному прогресу.

Отже, педагогічні погляди Івана Франка базувалися на гуманістичних ідеях, спрямованих на виховання національно свідомих, морально стійких і відповідальних громадян. Його освітні ідеї залишаються актуальними й сьогодні, адже освіта, яка виховує особистість, є важливим кроком на шляху до розбудови прогресивного і сильного суспільства.

Олексій Молодецький,

здобувач вищої освіти

спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО- ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Зі шкільних років ми знаємо, що Іван Франко – всесвітньо відомий письменник. Він не був педагогом, але у своїх творах порушував питання виховання дітей і молоді, цим самим впливав на розвиток педагогічної думки.

Важливим засобом виховання вважав рідне слово, народну творчість, художню літературу. У них письменник відобразив як дисгармонію у вихованні («Отець-гуморист» та «Гірчичне озеро»), так і виховання такої дитини («Борис Граб»), що в майбутньому зможе посісти високе духовне місце в суспільстві.

Також І. Франко поділяв погляди К. Ушинського, які полягали у тому, що: «Не примус, а збудження інтересу до науки повинно лежати в основі шкільної освіти». Вони обидва вимагали тісного зв'язку школи з життям. У своїй статті «Педагогічні тумани» І. Франко писав: «Школа є для життя, а не життя для школи»

Завдання і зміст виховання й освіти, на думку Франка, полягають у тому, щоб через школу забезпечити усі види розвитку дітей, навчити їх самостійно мислити. І це можливе лише у тому випадку, якщо навчання проводиться рідною мовою, змалку зрозумілою дитині. А тому основним джерелом виховання дитини на ранньому етапі розвитку, на думку письменника, є казка, котра написана українською мовою. Франко цінував казку і зазначав, що вона має найбільш потужний вплив на формування свідомості дитини. Він писав цікаві оповідання як про дітей, так і для дітей. Частину із них я читав дітям під час практики у ЗДО.

Своїми художньо-поетичними творами письменник показував, якою має бути мова навчання дітей. У передмові до другого видання збірки казок «Коли ще звірі говорили» автор розкривав виховне значення казок, адже вони

виховують у дітей моральні чесноти: справедливість, любов до природи, розуміння добра і зла.

Також І. Франко радив ретельно добирати твори для дитячого читання, брати ті з них, які спрямовані на формування кращих моральних рис, любові до праці, любові до людей, а також ті, які розвивають мислення читачів.

Оповідання і казки Івана Яковича Франка не лише вводять дітей у світ минулого, вони вчать і виховують наших юних сучасників, прищеплюючи їм високі моральні поняття і громадські почуття.

Наприклад, казка Івана Франка «Фарбований лис» містить повчальний та виховний характер. По-перше, вчить дітей не обманювати, бо все таємне і приховане завжди з'ясовується. По-друге, не бути надміру гордим, бо через це легко можна втрапити в халепу. По-третє, ніколи не довіряти першому враженню, бо в переважній більшості випадків воно не є правильним. По-четверте, багато не вихвалитися і не обіцяти зробити те, чого не можеш.

Перечитавши казки письменника, можна підтвердити те, що вони мають глибокий зміст і повчальний характер, який впливає на розвиток і виховання дітей.

Велику педагогічну силу мають оповідання про дітей та школу: «Малий Мирон», «У кузні», «До світла» та інші.

Мету і завдання українського національного виховання Іван Франко виводив, виходячи із потреб служіння народу, нації, дотримуючись мудрих заповітів народної педагогіки. За визначенням письменника школа «важна та свята річ».

У багатьох статтях і художніх творах Іван Якович Франко порушував проблему вчителя: підходи до його образу, матеріальне становище, освіта, суспільна місія. «Найбільша часть професорів гімназійних вважає ученика мертвим, бездушним снарядом, призначеним тільки на те, щоби дав спокійно набивати свою голову всякими «премудростями», нікому нінащо не здалими, нікого не обходячими, з життя і його потребою нічим, а нічим не зв'язаний», — писав Іван Якович. Його хвилювало, що «шкільна справа йде набакир» і така

шкільна біда, «що замість учителів спосібних, напрактикованих, таких, що люблять науку і дітей, приходять частіше учителі неспособні».

Твори І. Франка про українське шкільництво служать одним із достовірних джерел для висвітлення історії вітчизняної педагогіки Галичини австрійського періоду.

Письменник як історик педагогіки, зробив важливий вклад у висвітлення української народної педагогіки, досягнень педагогічної культури Київської Русі, українського відродження XV – XVII ст., історії вітчизняного шкільництва в Західній Україні XVIII – XIX ст., розвитку педагогіки в зарубіжних країнах.

У «Нарисі історії українсько – руської літератури» І. Франко виділив спеціальний розділ «Освіта», у якому на основі аналізу літописного матеріалу показав високий рівень освіти й шкільництва в Київській Русі. Він пише про високу шану до вчителя та книги. «народного життя». Він глибоко усвідомлював вирішальну роль учителя у початковій, середній та вищій школах.

Освітньо-педагогічні погляди І. Франка становлять важливу епоху в історії української педагогіки. Їх творче застосування служить надійною основою для відродження й розвитку національної освіти в умовах самостійної держави.

Отже, Іван Якович Франко приділяв дуже велику увагу проблемам виховання. Був особливо уважним до виховання власних дітей. Педагогічні ідеї Івана Яковича висвітлюються не лише в статтях, де він аналізує вади та переваги нашого виховання та навчання, а й у художніх творах.

РОЛЬ ПОЕЗІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ПОГЛЯД ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко, великий український письменник і мислитель, глибоко розумів значення освіти і виховання в житті особистості та суспільства. У своїй праці «Освітнє значення поезії» він звертається до важливості літератури, зокрема поезії як засобу розвитку людини. Франко не лише досліджує естетичну та інтелектуальну роль поезії, але й підкреслює її педагогічне значення. У його поглядах на літературу та освіту відображаються не лише ідеї емоційного розвитку, а й виховання моральних цінностей, формування національної свідомості та інтелектуальної зрілості.

Іван Франко вважав поезію потужним інструментом виховання, здатним впливати на емоційну та моральну сторону особистості. Він стверджував, що поетичні твори формують у людини здатність переживати, відчувати красу, співчуття і моральну відповідальність. Поезія допомагає розвивати не лише інтелект, а й глибокі почуття, що є основою для виховання гуманістичних і моральних якостей. Через вірші людина навчається співпереживати, розуміти й оцінювати світ навколо себе, а також вибудовувати своє місце в ньому.

Франко також підкреслював, що поезія є важливою складовою частиною освіти, адже вона сприяє розвитку мови, збагачує словниковий запас і допомагає дитині оволодіти мовленням. Крім того, поезія розвиває критичне мислення, навчає аналізувати і глибше розуміти навколишній світ. Франко вважав, що література не повинна бути просто естетичним задоволенням, але й інструментом для навчання. Тому він наполягав на важливості включення поезії до освітніх програм, адже саме через літературу учні отримують знання про культуру, історію та моральні засади.

Іван Франко особливо наголошує на важливості ролі педагога у викладанні поезії. Він вважав, що вчитель має бути не просто носієм знань, а й наставником, здатним зацікавити учнів поезією та допомогти їм зрозуміти глибокий зміст творів. Вчитель повинен не лише давати інформацію про поетів і їхні твори, але й сприяти розвитку емоційної чутливості учнів, їхньому розумінню моральних ідеалів. Так, на думку Франка, учитель може виховати нове покоління людей, здатних глибше розуміти моральні питання та цінності, виявляти співчуття і працювати на благо суспільства.

Ще однією важливою ідеєю Франка є роль поезії у формуванні національної свідомості. У його часи український народ зазнавав гніту з боку інших імперій, і Франко бачив у літературі потужний засіб для збереження та розвитку національної ідентичності. Він переконаний, що саме поезія здатна пробудити патріотичні почуття, виховати любов до рідної мови, історії та культури. Для Франка національна поезія стала важливим елементом освіти, адже вона допомагала сформувати у молоді почуття належності до своєї нації і готовність боротися за її права та свободи.

Погляди Івана Франка на роль поезії в освіті є глибокими і передбачуваними. Він розглядав поезію як важливий інструмент для розвитку емоційної, моральної та інтелектуальної зрілості людини. Франко вірив, що поезія може виховувати не лише естетичний смак, а й моральні цінності, формувати національну свідомість і допомагати учням зрозуміти та оцінити світ навколо. Його ідеї про освітнє значення поезії залишаються актуальними і сьогодні, адже вони сприяють вихованню свідомих, чутливих і відповідальних громадян, готових до активної участі в житті суспільства.

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ: ПРОВІДНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРИНЦИП ІВАНА ФРАНКА

Стаття Івана Франка «Школа і її завдання» є цінним внеском у розвиток української педагогічної думки, адже в ній письменник висловлює свої ідеї про сутність школи, її роль у суспільстві та завдання. Франко наголошує, що школа має бути місцем розвитку не лише знань, а й формування моральних цінностей, громадянської свідомості та критичного мислення. Він бачить освіту як ключовий інструмент формування майбутнього суспільства через виховання свідомих і відповідальних особистостей.

Ключовим аспектом Франкових педагогічних ідей є ідея врахування індивідуальних потреб і здібностей дитини. Хоча термін «дитиноцентризм» не був вживаний у його часи, його думки органічно перегукуються з цією концепцією. Дитиноцентризм як педагогічний підхід ставить дитину в центр освітнього процесу, підкреслюючи важливість її інтересів, здібностей та природного розвитку.

Іван Франко у своїй статті наголошує, що завдання школи – це не тільки передача знань, а й розвиток у дитини любові до навчання. Це особливо актуально з огляду на дитиноцентровану ідею, яка наполягає на тому, що процес навчання повинен бути цікавим і мотивувальним для здобувача освіти. Франко підкреслює, що діти мають здобувати знання в атмосфері поваги та співпраці, а не примусу. Такий підхід сприяє не лише засвоєнню матеріалу, але й розвитку самостійного мислення та творчості.

Ще однією важливою тезою Франка є його думка про виховання моральності й соціальної відповідальності у школі. Дитиноцентризм доповнює цю ідею, наголошуючи на тому, що розвиток емоційного інтелекту та

моральних цінностей повинен здійснюватися через емпатію, розуміння та підтримку. У процесі навчання дитині важливо дати змогу висловлювати свої думки, обговорювати ідеї та робити власні висновки, формуючи стійкі моральні переконання.

Франко також акцентує на важливості зв'язку освіти із життям. Він наголошує, що знання, отримані у школі, повинні бути корисними для дитини в реальному житті. Дитиноцентризм підтримує цей підхід, підкреслюючи важливість практичного застосування знань, які відповідають інтересам і потребам дитини. Освітній процес має допомагати дитині розвивати свої здібності, готуючи її до викликів сучасності.

Таким чином, ідеї Івана Франка, викладені у статті «Школа і її завдання», органічно поєднуються з концепцією дитиноцентризму. Його бачення школи як простору розвитку, де дитина здобуває знання, моральну підтримку й можливість самореалізації, залишається актуальним і сьогодні. Саме через дитиноцентрований підхід ми можемо реалізувати ті ідеали освіти, які Франко мріяв втілити у життя, створюючи гармонійне суспільство свідомих, творчих та моральних особистостей.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Педагогічні ідеї Франка склалися крізь призму світобачення рідного народу. Щодо поглядів на тодішній стан освіти, то вони мали принциповий, реалістично-критичний характер. Це яскраво видно на прикладі таких його статей, як «Мисль о еволюції в історії людськості», «Чого вимагаємо?», «Середні школи в Галичині у 1875-1883 рр.», у яких засуджується соціальна й національна дискримінація українців у галузі освіти з боку австрійських і польських можновладців, відрив навчання від злободенних потреб українського народу, зашкарублість дидактичних методів, тілесні покарання учнів. Свої теоретичні настанови Франко втілював у художній практиці, написавши цілу низку високо повчальних творів для дітей, зокрема, «Лис Микита», «Лисиця-сповідниця», «Медвідь». Велике педагогічне значення мають оповідання про дітей та школу: «Малий Мирон», «До світла», «У кузні», «Гірчичне зерно», «Борис Граб».

Мету і завдання українського національного виховання Іван Франко обґрунтовував, виходячи із потреб служіння народу, нації, боротьбі за вільну, незалежну, демократичну Українську державу, дотримуючись мудрих заповітів народної педагогіки. За визначенням письменника, школа «важна та свята річ». Каменяр писав про певні проблеми у розвитку шкільництва і про роль учителя у вихованні і навчанні здобувачів освіти.

Твори Івана Франка про українське шкільництво служать одним із достовірних джерел для висвітлення історії вітчизняної педагогіки Галичини австрійського періоду. Він перший в історії української педагогіки порушив питання про лінгвопедагогічну суть і значення дитячої мови. У «Нарисі історії українсько-руської літератури» Іван Франко виділив спеціальний розділ

«Освіта», у якому на основі аналізу літописного матеріалу показав високий рівень освіти й шкільництва в Київській Русі. Він пише про високу шану до вчителя та книги.

Отже, педагогічні погляди Івана Франка становлять важливу епоху в історії української педагогіки. Ідеї Каменяра висвітлюються не лише в статтях, а й у художніх творах. Їхнє творче застосування служить надійною основою для відродження й розвитку національної освіти.

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА (ЗА СТАТТЕЮ «ПОЗА МЕЖАМИ МОЖЛИВОГО»)

Іван Франко в своїй статті «Поza межами можливого» висвітлює глибокі педагогічні ідеї, які залишаються актуальними і сьогодні. Він порушує питання національного, морального та інтелектуального виховання, акцентуючи на необхідності всебічного розвитку особистості. Стаття демонструє Франкове переконання, що виховання не має обмежуватися формальним навчанням або простим передаванням знань. Він наголошує на важливості розвитку критичного мислення, здатності до аналізу, творчих здібностей та формування моральних цінностей. На його думку, головне завдання освіти — сприяти зростанню людини, здатної мислити вільно та відповідально. Франко вважав, що справжній педагог повинен прагнути розвивати в учнів любов до знань і готовність до постійного вдосконалення. Він підкреслював, що освіта має допомогти дитині не лише накопичити певний обсяг інформації, а й оволодіти вмінням мислити самостійно, аналізувати, ставити під сумнів, шукати правду. На його думку, лише за таких умов можливий справжній розвиток особистості, здатної приймати зважені рішення та ефективно діяти в суспільстві.

Особливе місце у своїх педагогічних поглядах Франко відводить національному вихованню. Він бачив у цьому спосіб формування самосвідомості і патріотизму, але не в обмеженому, а в широкому, глибокому значенні. Франко наголошує на тому, що кожна людина має знати свою історію, мову, культуру, адже це не тільки забезпечує зв'язок з предками, а й сприяє особистісному зростанню, усвідомленню свого місця у світі. У статті «Поza межами можливого» Франко зазначає важливість фізичного розвитку поряд із

розумовим. Він вважає, що фізичне виховання є невід'ємною частиною формування гармонійної особистості, адже воно сприяє здоров'ю і виховує витривалість, дисциплінованість, що необхідні в житті. Тому, на думку Франка, освіта повинна інтегрувати інтелектуальний і фізичний розвиток, щоб сформувати людину не лише освічену, але й фізично здорову та здатну до активної діяльності.

Підсумовуючи, варто відзначити, що І. Франко прагнув до створення ідеальної системи виховання, яка забезпечувала б всебічний розвиток особистості. Каменяр вірив, що саме така система зможе підготувати покоління людей, здатних змінити суспільство на краще, подолати обмеження і досягти нових висот, «поза межами можливого».

«ШКОЛА І ЇЇ ЗАВДАННЯ» ІВАНА ФРАНКА: КРИЗЬ ПРИЗМУ ДИТИНОЦЕНТРИЗМУ

Іван Франко – постать, яка не лише формувала літературний та культурний образ України, але й активно впливала на педагогічну думку свого часу. Його стаття «Школа і її завдання» стала своєрідним дороговказом для педагогів, відкриваючи нові горизонти розуміння сутності освіти. У цьому контексті особливо значущим видається його дитиноцентрований підхід, який хоч і не був позначений цим терміном, але втілював його принципи задовго до їх формалізації в сучасній педагогіці.

Франко бачив у школі не просто інституцію для передачі знань, а місце, де формується особистість – її моральність, громадянська свідомість, критичне мислення. Цей підхід перегукується із сучасними тенденціями, де головний акцент робиться на гармонійний розвиток дитини. Освіта у Франковому баченні – це інструмент для виховання громадянина, здатного відповідати за свої дії та змінювати суспільство на краще.

Цікаво, що навіть у свої часи Франко наголошував на важливості індивідуального підходу до кожного учня. Він розумів, що кожна дитина є унікальною, зі своїми здібностями та потребами. Ця думка перегукується із сучасною концепцією дитиноцентризму, яка ставить дитину в центр освітнього процесу. Франко закликав не просто передавати знання, а пробуджувати любов до навчання, створюючи атмосферу зацікавленості та мотивації.

Однак Франко не обмежувався лише академічними аспектами. Важливим для нього було виховання моральних цінностей, емпатії та соціальної відповідальності. У сучасному світі, де моральність часто поступається місцем

прагматизму, цей підхід стає особливо актуальним. Франко вчив, що школа повинна давати учням не лише інструменти для інтелектуального зростання, але й можливість формувати етичні переконання через обговорення, співпрацю та взаєморозуміння.

Ще однією важливою тезою Франка є інтеграція освіти з реальним життям. Він наголошував, що знання мають бути практичними й корисними, щоб підготувати дитину до викликів, які чекають на неї за стінами школи. Такий підхід не тільки розвиває здібності учнів, але й допомагає їм знайти своє місце у світі, залишаючись вірними своїм переконанням.

У сучасному суспільстві, де технології змінюють наш спосіб мислення і життя, ідеї Франка є потужним нагадуванням про справжню мету освіти – формування свідомих, творчих, відповідальних особистостей. Дитиноцентризм у його баченні є не лише педагогічним інструментом, але й способом будувати гармонійне суспільство.

Франко, можливо, й не писав про дитиноцентризм у звичному нам розумінні, але його ідеї вже тоді прокладали шлях до цієї концепції. Через любов до дітей, віру в їхню індивідуальність та прагнення зробити навчання цікавим і життєвим, він залишив нам повчання, актуальні у будь-які часи. Франкова мрія про школу, яка не лише навчає, але й виховує, залишається орієнтиром для сучасної освіти.

ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПОГЛЯД ІВАН ФРАНКА

Я вважаю, що Іван Франко – цей не просто видатний український письменник, а людина, яка приділяла велику кількість часу та своєї уваги проблемам виховання та освіти.

Франко підкреслював, що виховання має бути всебічним, оскільки розвинена людина – це та, яка здатна мислити, діяти та творити. Також він підкреслював важливість у вихованні національного духу. Вважав, що людині необхідно знати рідну історію, культуру та мову. Він виступав за доступність знань для всього населення, оскільки кожна людина має право на якісну освіту, незважаючи на соціальний статус.

Взявши до уваги оповідання «Малий Мирон» можна побачити в ньому педагогічні погляди Франка на виховання. «Малий Мирон» - це не просто дитяча історія, це історія, яка глибоко висвітлює проблеми виховання в селі. Через маленького хлопчика, який прагне до знань, але стикається з нерозумінням з боку старших, натомість Франко критикує такі застарілі методи виховання та навчання, які поширювалися в той час.

Одним з основних елементів в оповіданні «Малий Мирон», є необхідність всебічного розвитку дитини. Мирон – допитливий хлопчик, який прагне навчатися не лише з допомогою підручників, а також з допомогою навколишнього середовища. Він цікавиться природою, але його батьки обмежують його інтереси. Мирона виховують у суворій дисципліні, що не підтримував Франко.

Основним у вихованні, на думку Франка, є важливість індивідуального підходу до кожної дитини. Він закликає батьків приділяти більше уваги дітям та їхнім інтересам, а не нав'язували щось інше.

На мою думку, Франко в оповіданні втілює ідею про те, що кожна дитина має право на розвиток та самоосвіту. Він зробив цінний внесок для розвитку української педагогіки.

Отже, я вважаю, що погляди Івана Франка на виховання молодого покоління залишаються актуальними і у сьогоднішній день. Він закликав до всебічного розвитку дитини. Сьогодні його ідеї продовжують надихати багатьох педагогів, які прагнуть сформувати у здобувача освіти основні компетентності.

ПОРТРЕТ ІДЕАЛЬНОГО ВЧИТЕЛЯ ОЧИМА ІВАНА ФРАНКА

На мою думку, Іван Франко – це видатна постать не лише в українській літературі, а й у педагогічних поглядах на освіту. Своїми освітньо - педагогічними поглядами він залишив глибокий слід, що відчувається і сьогодні.

Франко бачив у вчителеві не просто того, хто передає знання, а того, хто формує особистість учня. Це людина, яка здатна запалити у здобувачів освіти інтерес до знань, допомогти розвинути критичне мислення і творчі здібності. Педагог має ставитись з повагою до дітей, лише тоді вихованці поважатимуть учителя.

Однією з головних рис ідеального педагога Іван Франко вважав індивідуальний підхід до кожного учня, врахування унікальності кожної дитини. Крім того, на його думку, вчитель має бути прикладом для наслідування, виховувати в учнів такі цінності, як чесність і відповідальність. Важливим є також зв'язок навчання з реальним життям, щоб знання стали інструментом для розв'язання життєвих проблем.

У творах Франка, зокрема в оповіданні «Борис Граб», представлений образ ідеального вчителя, який може слугувати прикладом для сучасних педагогів.

Я думаю, що образ пана Міхонського в оповіданні добре ілюструє ці ідеї. У ситуації, описаній у творі, пан Міхонський, який є вчителем, показує, як важливо не лише навчати, а й розвивати учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості. Він уважно ставиться до кожного, підтримує та мотивує, створюючи атмосферу довіри. Педагог використовує нестандартний підхід до навчання дітей, не був як усі вчителі, тому йому вдавалось розуміти дітей.

Підсумовуючи, варто відзначити, що педагогічні ідеї Франка залишаються актуальними й сьогодні. Попри розвиток технологій і зміни в суспільстві, суть освіти залишається тією самою. Як і за часів Франка, нам потрібні вчителі, які не тільки передають знання, але й допомагають формувати особистість учня, розвиваючи в нього критичне мислення і творчий підхід.

На мою думку, ідеї Франка про ідеального вчителя здатні допомогти створити більш ефективну систему освіти. Адже саме вчитель визначає, якими виростуть наші діти та які цінності вони візьмуть із собою в життя.

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ: ПРОВІДНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРИНЦИП ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко, видатний український письменник, поет і громадський діяч, залишив вагомий внесок не лише в літературі, а й у педагогічній думці. У своїй праці "Книжка приказок про те, як належить поводитися з дітьми" він порушує важливі питання виховання, акцентуючи увагу на гуманному підході до дітей. Франко ставить під сумнів традиційні методи виховання, які базуються на суворості та покараннях, і пропонує новий, дитиноцентрований підхід, що враховує потреби та гідність дітей.

Перш за все, Франко критикує жорстокі методи виховання, які в минулому вважалися нормою. Він зазначає, що покарання, лайка та фізичні кара не лише не приносять користі, а й завдають шкоди дитячій душі. Ця критика є особливо актуальною в наш час, коли питання насильства та жорстокості у вихованні залишається проблемою. Франко закликає батьків і педагогів усвідомити, що виховання — це не простий процес, а складне мистецтво, яке потребує серйозного осмислення.

Франко також порівнює українські традиції виховання з практиками в інших культурах, зокрема в Польщі. Це свідчить про те, що проблема жорстокого виховання є глобальною і потребує всебічного аналізу. Він підкреслює, що для справжнього розвитку дитини важливо визнати її гідність і права як рівноправної особи. Цей підхід узгоджується з ідеями швейцарських педагогів, таких як Песталоцці та Баздо, які пропагували м'які методи виховання.

Важливим аспектом педагогічних поглядів Франка є його підтримка гуманного виховання. Він закликає ставитися до дітей з повагою, визнаючи їхні потреби та емоції. У цьому контексті особливе місце займає "Книжка приказок" Х. Зальцмана, яку Франко представляє як важливий крок у напрямку гуманізації виховання. Це видання спонукає батьків переосмислити свої підходи до виховання та показує, як не слід поводитися з дітьми.

Франкові погляди на дитиноцентризм є важливим внеском у розвиток педагогічної думки в Україні. Він закликає до зміни ставлення до дітей і формування нових цінностей у вихованні. На його думку, майбутнє суспільства залежить від того, яким чином виховуватиметься молоде покоління. Його критика традиційних методів виховання є актуальною і сьогодні, адже сучасне суспільство все ще стикається з викликами у сфері виховання.

Таким чином, педагогічні погляди Івана Франка на дитиноцентризм не лише аналізують тодішні практики виховання, але й пропонують альтернативу — гуманістичний підхід, що базується на повазі та любові до дитини. Цей підхід свідчить про прогресивність Франка та його бажання змінити суспільство на краще. Його праця є не лише педагогічним трактатом, а й соціальним маніфестом, який закликає до гуманізації стосунків між поколіннями та формування здорового суспільства через відповідальне виховання.

Спадщина Івана Франка залишається актуальною і сьогодні, спонукаючи нас до роздумів про наше ставлення до дітей і їхнє виховання. Застосування принципів дитиноцентризму в сучасній освіті може сприяти формуванню більш гармонійного та справедливого суспільства. Важливо пам'ятати про ці слова і продовжувати працювати над тим, щоб кожна дитина відчувала себе важливою частиною нашого світу. Тому ми повинні прагнути до того, щоб виховання стало не лише обов'язком дорослих, а й спільною справою всього суспільства.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко був видатним українським письменником, громадським діячем, ученим та мислителем, а також мав значний вплив на розвиток української освіти та педагогіки. Його освітньо-педагогічні погляди ґрунтувались на глибокому усвідомленні важливості національної культури, знань та особистісного розвитку, а також необхідності підготовки нового покоління, здатного будувати майбутнє незалежної України. Франко був переконаний, що освіта є ключовим фактором у формуванні свідомої, освіченої і відповідальної нації.

Погляди на роль освіти у суспільстві. Франко вважав освіту важливим елементом розвитку не лише особистості, але й суспільства загалом. Він бачив в освіті потужний інструмент національного відродження, який допомагає громадянам усвідомити власну культурну ідентичність і важливість власної мови та історії. Письменник був прихильником ідеї обов'язкової загальної освіти, яка мала б охоплювати всіх дітей, незалежно від їхнього соціального чи економічного статусу. Він виступав проти безграмотності та за відкриття нових навчальних закладів, які були б доступними для всіх верств населення.

Франко наголошував на тому, що освіта має сприяти формуванню громадянських чеснот, моральних цінностей і національної самосвідомості. Саме завдяки освіті, вважав Франко, людина зможе краще зрозуміти свою роль у суспільстві та зростати морально, інтелектуально і культурно. Його педагогічна діяльність була спрямована на розширення свідомості українського народу, і він розглядав освіту як шлях до самовизначення нації.

Педагогічні ідеї та підходи. Франко був прихильником демократичного підходу до освіти і засуджував авторитарні методи викладання. На його думку,

освіта повинна виховувати в дитині самостійність, критичне мислення та здатність до самоосвіти. Він вважав важливим надати дітям можливість самостійно шукати відповіді на запитання, формувати власну думку та відповідати за власний вибір. Також Франко підтримував ідею виховання через працю. Це була надзвичайно важлива частина його педагогічного кредо, адже він вважав, що праця формує не тільки фізичні, а й духовні якості особистості. Франко приділяв увагу і значенню народної творчості в освіті, вважаючи її потужним засобом виховання. Він підкреслював важливість використання народних казок, пісень, приказок і легенд в освітньому процесі, оскільки вони не тільки допомагають дитині зрозуміти ідентичність свого народу, а й сприяють розвитку моральних цінностей, розширюють уяву та знайомлять з народною мудрістю.

Принципи національного виховання. Іван Франко був одним із перших українських педагогів, які виступали за необхідність національно спрямованої освіти. Він вважав, що виховання повинно враховувати культурні та історичні особливості народу, а українська школа має бути місцем, де діти зможуть вивчати рідну мову, історію, літературу і культуру. На думку Франка, школа повинна закладати в дитині повагу до рідного слова і сприяти збереженню культурної спадщини народу. Франко також наголошував на важливості патріотичного виховання, яке він розглядав як основу національної ідентичності. Патріотизм у розумінні Франка не був сліпою прив'язаністю до національних традицій, а свідомим і активним служінням на користь народу і держави. Він вважав, що виховання має готувати молодь до того, щоб стати активними і відповідальними громадянами, які будуть здатні сприяти розвитку і процвітанню своєї країни.

Значення освітньо-педагогічних поглядів Франка для сучасності. Педагогічні ідеї Івана Франка мають важливе значення і сьогодні. Його підхід до освіти як до інструменту національного відродження і самосвідомості актуальний для української системи освіти, яка прагне виховати покоління, що цінуватиме рідну культуру, мову і буде готове розвивати країну. Його ідеї щодо

демократичної освіти, заснованої на самостійності та критичному мисленні, також є актуальними в сучасній педагогіці, адже значна увага зосереджується на особистісному розвитку дитини. Освітньо-педагогічні погляди Франка сприяють побудові такої освітньої системи, яка не лише дає знання, а й виховує національно свідому, освічену і активну молодь, готову брати відповідальність за свою країну. Його праця нагадує про важливість збереження і розвитку національних цінностей та культури, що є основою будь-якої незалежної і самобутньої нації.

Ірина Приставська,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: «ЩО КОШТУЮТЬ НАШІ СЕРЕДНІ ШКОЛИ?»

Іван Франко – це не лише видатний письменник, але й глибокий мислитель, який присвятив значну частину свого життя роздумам про майбутнє української нації. Його педагогічні погляди, викладені зокрема у статті «Що коштують наші середні школи?», є яскравим свідченням його широкого світогляду та гострої соціальної чутливості.

Іван Франко був переконаний, що освіта – це не лише засіб для набуття знань, а й потужний інструмент соціальних трансформацій. Він критикував тодішню в Галичині систему освіти за її формалізм, відірваність від реальних потреб суспільства та неспроможність сформувати критично вдумливу особистість. На думку Івана Франка, школа мала не просто передавати знання, а й виховувати патріотично свідомих громадян, готових до активної участі в житті своєї країни.

Одним з ключових положень педагогічної концепції Івана Франка була ідея доступності освіти для всіх верств населення. Він рішуче виступав проти обмеження доступу до знань дітей селян та робітників.

Важливим аспектом педагогічних поглядів Івана Франка була також практична спрямованість. Він закликав до перегляду навчальних програм, які, на його думку, були перенасичені абстрактними теоріями і мало враховували потреби реального життя. На думку письменника, школа мала готувати не лише теоретиків, а й практиків, здатних застосовувати здобуті знання для вирішення конкретних завдань.

Не менш важливим для Івана Франка було питання національної свідомості. Він вважав, що українська школа має відігравати провідну роль у формуванні національної ідентичності, прищеплюючи учням любов до рідної мови, історії

та культури.

Сучасна освіта все ще стикається з багатьма проблемами, які були актуальними і за часів Франка. Це і питання доступності освіти, і необхідність поєднання теоретичних знань з практичними навичками, і важливість розвитку критичного мислення. Тому звернення до спадщини Івана Франка є надзвичайно актуальним і сьогодні. Його ідеї про освіту як про рушійну силу соціального прогресу, про важливість національної свідомості та про необхідність індивідуального підходу до кожного учня є безцінним надбанням для всіх, хто зацікавлений у розвитку української освіти.

Оцінюючи педагогічну спадщину Івана Франка, можна зробити висновок, що його погляди були глибоко продуманими і відповідали потребам його часу. Вони залишаються актуальними і сьогодні, надихаючи нові покоління освітян на пошук шляхів вдосконалення освітньої системи.

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ У ТВОРІ ІВАНА ФРАНКА «МАЛИЙ МИРОН»

Видатний філософ Іван Франко у своїх творах неодноразово порушував важливі соціальні та педагогічні питання, і оповідання «Малий Мирон» не є винятком. У цьому творі розкриваються глибокі педагогічні ідеї, які стосуються виховання дітей, важливості підтримки їхньої індивідуальності та ролі освіти у формуванні гармонійної особистості.

Малий Мирон — це дитина, яка відрізняється від інших. Його допитливість, здатність замислюватися над найпростішими речами та прагнення до пізнання світу є яскравим символом дитячої індивідуальності. У творі Франко підкреслює важливість збереження цього природного інтересу до світу. Хлопчик намагається зрозуміти природу явищ: як людина чує, бачить, чому небо відображається у воді. Однак суспільство і навіть найближчі часто не розуміють і знецінюють його прагнення.

Франко показує, що дитяча допитливість — це початок розвитку творчого мислення, яке потребує підтримки, а не осуду чи насмішок. Адже якщо зневажати такі якості, то можна знищити талант ще з народження.

Однією з ключових ідей твору є вплив дорослих на долю дитини. Франко зазначає, що байдужість чи нерозуміння з боку оточення можуть стати критичними для розвитку талановитої особистості. В оповіданні сусіди і навіть мати Мирона часто не розуміють його дій і слів, називаючи його “туманом вісімнадцятим”. Замість розуміння та підтримки, дитина отримує насмішки та осуд, що призводить до її страждань.

Водночас Франко наголошує на важливості сповненого любови наставника чи батька, який може допомогти дитині розкрити свої здібності.

Саме підтримка й розуміння дорослих здатні перетворити незвичайну дитину на людину, яка змінить світ, понесе “правди науки” у суспільство.

Ще одним важливим аспектом є роль освіти у житті Мирона. Франко бачить у науці не лише джерело знань, а й інструмент для виховання моральних якостей. Малий Мирон, який вчить сусідського хлопчика рахувати, символізує прагнення ділитися знаннями, робити світ кращим через освіту. Однак Франко реалістично показує, що така місія часто супроводжується труднощами: нерозумінням, насмішками, а іноді й трагедіями.

У творі також підкреслюється важливість практичної діяльності у вихованні. Мирон любить будувати хатки, спостерігати за природою, аналізувати. Через ці дії він не лише пізнає світ, а й розвиває свої навички, вчиться терпінню та уважності. Франко наголошує, що праця — це один із способів розкрити здібності дитини, допомогти їй стати відповідальною і впевненою у собі особистістю.

Отже, оповідання «Малий Мирон» розкриває важливі педагогічні принципи, які сприяють гармонійному розвитку особистості. Франко підкреслює, що дитяча допитливість є основою творчого мислення, а підтримка з боку дорослих відіграє вирішальну роль у розкритті потенціалу дитини. Освіта і праця виступають як важливі інструменти виховання, що формують особистість дитини.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко, непересічна постать української культури, залишив вагомий слід не лише в літературі, а й у педагогіці. Його педагогічні погляди, сформовані на тлі складних соціально-політичних умов кінця XIX – початку XX століття, досі зберігають свою актуальність. Франко розглядав освіту як потужний інструмент національного відродження. Він підкреслював, що школа має не лише передавати знання, а й виховувати патріотично свідому особистість, здатну до критичного мислення і саморозвитку. Учитель, на думку Франка, – це не лише особа, яка передає знання, а й вихователь, який формує світогляд учнів, виховує в них повагу до національної культури та історії. Одним з ключових принципів педагогіки Франка була народність. Він вважав, що навчання має здійснюватися рідною мовою, а зміст освіти має бути тісно пов'язаний з життям і потребами народу. Франко підкреслював важливість вивчення історії України, народної творчості, що сприяло формуванню національної самосвідомості учнів.

Методи навчання, які пропонував Франко, базувалися на принципах активності, наочності та доступності. Він закликав учителів використовувати різноманітні методи, щоб зробити навчання цікавим і ефективним. Важливу роль в освітньому процесі Франко відводив практичним заняттям, екскурсіям, позакласній роботі.

Виховання, на думку Франка, мало бути всебічним і охоплювати не лише розумовий розвиток, а й морально-етичне виховання. Він підкреслював важливість формування у дітей таких якостей, як працелюбність, чесність, справедливість, повага до інших людей.

Актуальність педагогічних поглядів Франка для сучасності полягає в тому, що вони спрямовані на формування всебічно розвиненої особистості, здатної до критичного мислення, самостійності та творчості. У сучасному світі, де відбуваються швидкі зміни, такі якості є особливо важливими.

Однак, варто зазначити, що деякі аспекти педагогічної концепції Франка потребують уточнення з урахуванням сучасних реалій. Так, наприклад, у сучасній освіті все більшої ваги набувають індивідуальний підхід до кожної дитини, використання інформаційних технологій.

Підсумовуючи, можна сказати, що педагогічні погляди Івана Франка залишаються актуальними і сьогодні. Вони є цінним джерелом натхнення для вчителів і вихователів, які прагнуть виховати справжніх патріотів своєї країни.

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ДОШКІЛЬНУ ОСВІТУ

Іван Франко – видатний український письменник, філософ, громадський діяч, чий педагогічні погляди залишаються актуальними навіть сьогодні. Його творчість не лише вплинула на розвиток української культури, але й заклала основи для педагогічної науки. Франко, як мислитель і педагог-публіцист, закликав до гуманізації освіти, розвитку національної свідомості та формування гармонійної особистості. Особливу увагу в його працях приділено вихованню дітей, яке він розглядав як фундамент побудови сильної та незалежної нації.

Франко наголошував на важливості національного виховання, що базується на загальнолюдських цінностях: свободі, справедливості та рівності. На його думку, виховання має бути спрямоване на всебічний розвиток дитини – як духовний, так і фізичний. Франко вважав, що дитяча література, фольклор і мистецтво – потужні інструменти для формування патріотизму та любові до рідної землі.

У своїх працях він критикував тодішню систему освіти, орієнтовану на механічне зазубрювання, і закликав до демократизації освітнього процесу. Він підкреслював, що головним завданням педагога є навчити дитину мислити самостійно. У своїх статтях, таких як «Наші народні школи і їх потреби», Франко висвітлював проблеми освіти в Галичині, зокрема, відсутність української мови в школах та низький рівень підготовки вчителів.

Хоча Франко безпосередньо не працював у сфері дошкільної освіти, його педагогічні принципи мають значення і для цієї галузі. Зокрема, його ідея про те, що виховання повинно починатися з раннього дитинства, знайшла

відображення у сучасній дошкільній педагогіці. Він акцентував на ролі сім'ї, особливо матері, у вихованні дитини, наголошуючи, що родина є першою школою для дитини.

Крім того, Франко підкреслював значення емоційного середовища для формування особистості. Цей підхід є актуальним для сучасної дошкільної освіти, яка надає великого значення створенню комфортного та сприятливого середовища для дітей. Його твори, зокрема казки та поезія, допомагають у розвитку творчого мислення та емоційного інтелекту дітей.

Сьогодні, коли Україна активно реформує свою систему освіти, ідеї Франка про демократичну освіту, навчання рідною мовою та виховання патріотизму мають особливу значущість. Його заклики до використання національної культури та літератури у вихованні є основою для сучасної концепції національно-патріотичного виховання дітей.

Отже, педагогічні погляди Івана Франка є надзвичайно цінними для сучасної української педагогіки. Його гуманістичний підхід, орієнтований на розвиток особистості, залишає важливий слід у сфері освіти. Особливий вплив його ідеї мають на дошкільну освіту, адже саме в ранньому віці формується основа для гармонійного розвитку людини. Спадщина Франка – це джерело натхнення для педагогів, які прагнуть виховувати нові покоління українців, сповнених любові до своєї культури та Батьківщини.

Вікторія Романишин,
здобувачка вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта

«ЧОГО ВИМАГАЄМО?» ІВАНА ФРАНКА ЯК МАНІФЕСТ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Стаття Івана Франка «Чого вимагаємо?» є не просто історичним документом, а й пророчим зверненням до суспільства, актуальним і сьогодні. Це глибокий аналіз соціальних проблем, що турбували українців кінця ХІХ століття, і водночас – заклик до дії, до боротьби за справедливість і рівність. Франко з гостротою порушує питання соціальної нерівності, яка панувала в суспільстві. Він закликає до справедливого розподілу багатства, до створення умов, коли кожна людина матиме можливість реалізувати свій потенціал. Письменник також звертає увагу на національне приниження, яке зазнавали українці, і закликає до боротьби за рівні права та визнання української культури.

Одним з ключових положень статті є необхідність освіти. Франко переконаний, що освіта – це ключ до розв’язання багатьох соціальних проблем. Він закликає до розвитку української освіти, до поширення знань серед народу. Що ж робить цю статтю такою актуальною і сьогодні? По-перше, проблеми, які порушував Франко, залишаються актуальними і в наш час. Соціальна нерівність, дискримінація, боротьба за національні права – все це є невід’ємною частиною сучасного світу. По-друге, ідеї Франка про соціальну справедливість, освіту і політичну активність надихають нові покоління на боротьбу за краще майбутнє. Читаючи "Чого вимагаємо?", ми розуміємо, що багато проблем, з якими стикається сучасне суспільство, не є новими. Іван Франко вже сто років тому говорив про необхідність соціальних змін, про важливість освіти і самоорганізації. Його слова звучать як нагадування про те, що боротьба за

справедливість – це вічний процес, який вимагає від кожного з нас активної участі.

На мою думку, стаття "Чого вимагаємо?" є не просто літературним твором, а й своєрідним моральним компасом. Вона допомагає нам зрозуміти, які цінності є справді важливими, і надихає нас на боротьбу за краще майбутнє. Ідеї Франка актуальні і сьогодні, вони можуть допомогти нам знайти відповіді на багато запитань, які стоять перед сучасним суспільством. Вивчаючи спадщину Івана Франка, ми не тільки збагачуємо свої знання про історію України, а й набуваємо цінних життєвих настанов. Адже боротьба за справедливість, рівність і свободу – це вічна цінність, яка об'єднує людей різних поколінь. Стаття Івана Франка "Чого вимагаємо?" – це потужний заклик до дії, який надихає і сьогодні. Вона нагадує нам про важливість соціальної справедливості, освіти та національної свідомості. Ідеї Франка є актуальними і сьогодні, вони допомагають нам зрозуміти проблеми сучасного світу і знайти шляхи їх вирішення.

Читаючи цю статтю, ми розуміємо, що боротьба за краще майбутнє – це справа кожного з нас. Іван Франко залишив нам потужний інструмент для цієї боротьби – його слова, ідеї, приклад.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко був не лише видатним письменником, а й глибоким мислителем, який присвятив багато уваги питанням освіти та розвитку суспільства. Його твір "Що таке поступ?" є одним з найяскравіших прикладів філософських роздумів. Мені здається щоб зрозуміти, як твір "Що таке поступ?" вписується в загальну картину освітньо-педагогічних поглядів Франка, варто звернути увагу на кілька ключових моментів:

Поступ як безперервний процес. На мою думку, Франко розглядав поступ не як лінійний рух вперед, а як складний багатогранний процес, що включає в себе як досягнення, так і відступи. Цей погляд на поступ тісно пов'язаний з його розумінням освіти як безперервного процесу самовдосконалення.

Роль освіти в поступі. Освіта, на думку поета, є одним з найважливіших рушійних сил поступу. Вона не лише передає знання, але й формує критичне мислення, розвиває творчі здібності та виховує активну громадянську позицію.

Народ як рушійна сила поступу. Франко підкреслював, що саме народ є творцем історії та рушійною силою поступу. Освіта, таким чином, повинна бути спрямована на розвиток народних мас, надання їм знань та інструментів для самостійного вирішення своїх проблем.

У творі "Що таке поступ?" поет аналізує різні аспекти людського розвитку, від первісних суспільств до сучасності. Я вважаю, що він виділяє такі ключові моменти:

Поступ як результат людської діяльності. Поступ не є випадковим явищем, а результатом цілеспрямованої діяльності людини.

Соціальні зміни. Літературний критик аналізував соціальні зміни, що відбуваються в суспільстві, і пов'язував їх з розвитком освіти та культури.

Моральний аспект поступу. Поет підкреслював, що поступ не може бути лише матеріальним, він має включати в себе також моральний розвиток людини і суспільства.

Ідеї Івана Франка про поступ і освіту залишаються актуальними і сьогодні. У сучасному світі, що швидко змінюється, освіта є одним з найважливіших інструментів адаптації до нових умов. Ідеї поета про необхідність всебічного розвитку особистості, про зв'язок освіти з життям суспільства, про важливість критичного мислення є особливо актуальними в контексті глобалізації та інформаційного суспільства.

ІВАН ФРАНКО : ОСВІТНЬО – ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко — великий український письменник, публіцист і громадський діяч, чия діяльність охоплювала не лише літературну та наукову сферу, а й педагогіку. Педагогічні ідеї Франка становлять важливу складову його творчості і мають велике значення для розвитку української освіти та виховання в ХІХ столітті.

У своїх працях Франко приділяв велику увагу критиці стану освіти в Галичині, що знаходилася під австрійським та польським контролем. Він гостро засуджував соціальну та національну дискримінацію українців у галузі освіти, коли українці мали обмежений доступ до якісної освіти. Водночас Франко вважав, що освіта повинна бути доступною для всіх верств населення, а її основною метою має бути не лише передавання знань, але й виховання громадянина з високими моральними якостями, здатного служити своєму народові та державі.

Франко, на відміну від багатьох своїх сучасників, не просто критикував тодішню шкільну систему, а й прагнув запропонувати шляхи її вдосконалення. Відзначаючи застарілість дидактичних методів і неефективність освітнього процесу, він підкреслював важливість розвитку критичного мислення в учнів. За його словами, освіта повинна бути орієнтована на реальні потреби народу і суспільства. Він вірив у важливість зв'язку навчання з життєвими ситуаціями та практичними знаннями, які б допомогли молодим людям стати корисними членами суспільства.

Погляди Франка на педагогіку також включали ідею важливості морального виховання. Для нього школа була місцем не тільки для здобуття знань, але й для формування особистості, яка б могла служити народові та

боротися за національну незалежність. Він вважав, що шкільна система має підтримувати інтерес дітей до навчання, формувати у них прагнення до самопізнання та самовдосконалення. Франко зазначав, що навчання повинно бути спрямоване на розвиток не тільки розуму, але й почуттів, що дозволяє формувати гармонійну особистість .

Особливу увагу Каменярь приділяв проблемам виховання дітей. Він виступав за те, щоб батьки і вчителі приділяли більше уваги розвитку духовних і моральних якостей дитини, а не лише її інтелектуальних здібностей. У своїх творах, зокрема в оповіданнях, він намагався показати, як важливо для дитини отримати правильне виховання в атмосфері любові, поваги та розуміння. У своїх творах Франко також відображав ідеї справедливості та рівності, пропагуючи віру в можливість кожної людини стати кращою через правильне виховання та освіту.

Водночас Франко критикував систему шкільного виховання, яка часто була несправедливою та жорстокою. Він був категорично проти тілесних покарань і вважав, що вони не лише не приносять користі, але й шкодять психічному та емоційному розвитку дітей. Він вважав, що діти повинні бути виховані в атмосфері співчуття, любові, а не в умовах страху і насильства.

Окрім теоретичних праць, Франко активно втілював свої педагогічні ідеї в художній практиці. Він написав кілька творів для дітей, які стали важливими педагогічними творами свого часу. У таких творах, як «Лис Микита», «Лисиця-сповідниця» та «Медвідь», Франко закладав основи морального виховання, навчаючи дітей принципам справедливості, честі, відданості рідному народові та вірності своїм переконанням.

Таким чином, педагогічні погляди Івана Франка втілюють його глибоке усвідомлення важливості освіти та виховання для розвитку нації.

Він підкреслював, що освіта має бути не лише інструментом для здобуття знань, але й важливим фактором у формуванні національної свідомості, громадянської відповідальності та моральних якостей. Погляди Франка на педагогіку й сьогодні залишаються актуальними, адже його ідеї зберігають

свою значущість у процесі розвитку української освіти та виховання в умовах незалежної держави.

ОСВІТНІ ІДЕАЛИ ІВАНА ФРАНКА ТА ЇХНЯ АКТУАЛЬНІСТЬ

Освіта була однією з головних тем, яким Іван Франко присвятив свої праці. Його ідеї щодо навчання і виховання залишаються актуальними й сьогодні, адже вони підкреслюють важливість якісного та доступного для всіх навчання, яке формує людину як особистість. У своїй статті «Чого хоче галицька робітнича громада?» Франко виклав свої ключові освітні ідеали та розглянув проблеми, з якими стикалися народні школи Галичини. Школи, за його словами, лише поверхнево готували учнів, перетворюючи їх на механічні “машини” для заучування уроків. Розглянемо основні положення освітньої концепції Франка та їх значення для сучасного суспільства.

Одним з основних принципів Франка є громадський характер навчання та його доступність для всіх верств населення. Він вірив, що освіта має бути не привілеєм, а правом кожної людини. Франко прагнув побачити школу, яка би дала всебічний розвиток кожній дитині, відокремлену від впливу церкви. Такий підхід є надзвичайно прогресивним і важливим, особливо в умовах сучасного суспільства, де освіта повинна відповідати потребам кожного громадянина, забезпечуючи рівні можливості для особистісного розвитку незалежно від соціального чи економічного статусу.

Іван Франко критично ставився до системи народної освіти в Галичині, наголошуючи на низькій якості знань, які вона надавала. На його думку, навчання в школі повинно охоплювати широкий спектр знань про навколишній світ, людську природу, суспільство і саму людину. Франко вважав, що школи мають розвивати розумові здібності дітей, а також виховувати в них моральні та трудові якості. Франко бачив в освіті інструмент для всебічного розвитку, що залишається одним із найважливіших принципів сучасної

педагогіки.

Франко також висловлював критику щодо галицьких шкіл. Він вважав, що середні школи повинні готувати молодь до ролі інтелігенції, яка стане духовними провідниками народу.

На його думку, школи мали би приділяти особливу увагу розвитку критичного мислення. Сучасне суспільство дедалі більше усвідомлює важливість того, щоб школа формувала не лише знання, але й навички критичного мислення, що дозволяє молодим людям ставати активними й відповідальними громадянами.

Іван Франко також наголошував на важливості рідної мови і літератури у навчанні. В його розумінні, вивчення мови – це не лише заучування граматичних правил, а знайомство з живою мовою народу. Крім того, література мала бути не просто списком текстів, а засобом, що відкриває перед учнями зв'язок літературних творів із реальним життям, їхню соціальну вартість. Ця концепція важлива і зараз, коли особливого значення набуває вивчення української мови та літератури у формуванні національної ідентичності.

Зрештою, Франко бачив освіту як нерозривно пов'язану з реальними умовами народного життя. На його думку, навчальні заклади повинні адаптуватися до потреб часу і відповідати вимогам суспільства. Він наголошував на важливості зв'язку освіти з практичним життям та підготовці учнів до реальних життєвих викликів. Ця ідея особливо актуальна сьогодні, коли перед сучасними освітніми установами стоїть завдання готувати учнів до швидко змінюваних умов ринку праці і до відповідального громадянського життя.

Отже, освітні ідеали Івана Франка включають всебічний розвиток особистості, доступність і народність освіти, важливість рідної мови та актуальність навчальних програм. Всі ці принципи формують систему цінностей, якій варто слідувати й нині. Франкові ідеї залишаються важливими дороговказами у пошуку шляхів до покращення освіти в Україні і до

формування покоління свідомих громадян, здатних активно та відповідально розбудувати своє суспільство.

ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко — це не просто відомий український письменник, а ще й справжній педагог-новатор. Він був одним із тих, хто розумів, що без якісної освіти наш народ не зможе розвиватися. Тому Франко багато писав про те, якою має бути школа, щоб учні отримували не просто знання, а ставали розумними і свідомими людьми.

Франко критикував освіту свого часу, бо вона була далека від ідеалу. На його думку, школа повинна готувати дітей до життя, навчати їх критично мислити, а не просто заучувати уроки. Він вважав, що знання мають поєднуватися з фізичною працею, щоб діти не тільки розвивали свій розум, але й зміцнювали тіло.

Особливо Франко звертав увагу на початкові школи в Галичині. Він зазначав, що ці школи часто дають “обрубки” знань, а не справжню освіту. Діти заучували матеріал механічно, не розуміючи його змісту. Франко вірив, що школа має навчати думати, досліджувати світ, розвивати інтерес до науки та життя навколо.

Щодо середньої та вищої освіти, Франко підкреслював, що їх потрібно реформувати, щоб вони відповідали потребам суспільства. Він був проти “сухого” викладання, яке не давало реальних знань, і виступав за те, щоб у школах більше уваги приділяли вивченню рідної мови та літератури. Так учні зможуть краще розуміти свою культуру та історію.

Франко також порушував важливе питання відокремлення школи від церкви. Він вважав, що освіта має бути незалежною від релігії, адже школа повинна навчати дітей без забобонів, формувати критичне мислення і давати об’єктивні знання про світ.

Підсумовуючи, хочу зазначити: Іван Франко завжди наголошував, що освіта — це не просто освітній процес. Це шлях до розвитку всього суспільства. Він бачив школу місцем, де формуються майбутні лідери; люди, здатні змінювати життя навколо себе. Його погляди залишаються актуальними й сьогодні, адже і зараз ми прагнемо до якісної освіти, яка робить нас кращими.

Вікторія Стрельбіцька,

здобувачка вищої освіти

спеціальності 012 Дошкільна освіта

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Слід зазначити, що Іван Франко в багатьох працях, щоб переконливо показати найважливіші національно-культурні проблеми українців, використав дані статистичного характеру.

Зокрема в статтях «Галичина в сьогорічнім бюджеті», «Що коштують наші школи?», «Наші народні школи і їх потреби» автор дійшов висновку, що серед усіх провінцій Австро-Угорщини Галичина отримувала найменше коштів з бюджету на розвиток освіти.

У Галичині, зазначав Франко, якісні зрушення стали помітними у 30-і роки, проте ненадовго. Західноукраїнські землі незабаром занепали економічно, політично й культурно. Спричинилися до цього і відірваність від основної частини України, і колоніальне становище населення, і переважно попівський склад інтелігенції.

Так, визначальним чинником історичного прогресу людства, як стверджує І. Франко у праці «Мислі о еволюції в історії людськості», є здруження людей у громади, племена та держави, що ставало міцним підґрунтям для розвитку культури й цивілізації. Аналізуючи стадії розвитку суспільства від первіснообщинного ладу і аж до капіталізму, публіцист робить висновок, що жоден із них не сприяв вільному розвитку людської особистості.

Спрямованість освітньо-виховного впливу І. Франко вбачав у тому, щоб оволодіння науковими знаннями йшло в парі з розвитком тіла в процесі фізичної праці.

Одним із ключових аспектів педагогічних поглядів Франка була його віра в те, що освіта має бути тісно пов'язана з життям. Він закликав до того, щоб

навчання не було абстрактним, а мало практичне застосування. У своїх творах Франко часто зображував освічених людей, які активно долучаються до суспільного життя, борються за справедливість і добро.

Незважаючи на те, що Франко жив у ХІХ столітті, його педагогічні ідеї й досі не втратили своєї актуальності. У сучасному світі, де інформація доступна кожному, особливо важливо формувати в молоді критичне мислення, вміння аналізувати інформацію та відрізнити правду від брехні. Саме ці навички, на які наголошував Франко, є необхідними для успішного життя в ХХІ столітті.

Іван Франко був не лише видатним письменником, а й глибоким мислителем, чії педагогічні ідеї й досі надихають освітян, науковців та всіх, хто небайдужий до майбутнього нації. Його спадщина є цінним надбанням для української культури та освіти.

ІВАН ФРАНКО ПРО ОСВІТУ ТА ВИХОВАННЯ: АКТУАЛЬНІ ІДЕЇ ДЛЯ СУЧАСНОСТІ

Іван Франко, непересічна постать української культури та політики, залишив нам не лише багатий літературний спадок, а й глибокі роздуми про освіту та виховання. Його педагогічні ідеї, сформульовані понад століття тому, не втрачають своєї актуальності й сьогодні, а навпаки, набувають нового звучання у світлі сучасних викликів.

Франко розглядав освіту не просто як засіб передачі знань, а як потужний інструмент формування особистості, національної свідомості та громадянського суспільства. Він підкреслював важливість всебічного розвитку людини – розумового, морального, фізичного. В одному зі своїх творів він писав: "Школа повинна виховувати не тільки розум, але й серце, не тільки голову, але й руку". Ця думка Франка досі є актуальною, адже свідчить про необхідність гармонійного розвитку особистості.

Важливим аспектом педагогічних поглядів Франка було національне виховання. Він вважав, що освіта має сприяти формуванню національної свідомості, поваги до власної культури та історії. Водночас, він застерігав від націоналізму і закликав до толерантності до інших народів. Ці ідеї особливо актуальні сьогодні, в умовах глобалізації та міграційних процесів.

Франко також активно займався дитячою літературою. Більшість його творів для дітей – це казки, в яких він часто використовував сюжети, взяті з народної творчості різних країн світу. Письменника особливо цікавила в казках їхня моральна спрямованість, ідейний зміст, співзвучність з тими проблемами й справами, якими жило тоді суспільство. Наприклад, у казці "Лисичка і Журавель" Франко викриває нещирість, егоїзм та підступність, а в казці "Осел

та Лев" – показує, що влада має триматися не на силі, а на розумі і справедливості.

Казки І. Франка беззаперечно наскрізь пронизані неперевершеним, яскравим та самобутнім національним колоритом, значення якого важко переоцінити для виховання свідомої, сповненої любові до своєї батьківщини особистості. Вивчаючи казковий доробок видатного письменника, дитячі серця сповнюються, в першу чергу, любов'ю до рідної землі, до рідної мови, навколишнього середовища та всього живого. Вони розуміють, що є добре, а що погане, які вчинки справедливі, а які несуть зло. Як наслідок, відбувається виховання високоморальної особистості, національної самосвідомості, збереження та передача для майбутніх поколінь народних традицій наших пращів.

Однак, реалізація педагогічних ідей Франка в сучасних умовах вимагає певних зусиль. Необхідно оновлювати навчальні програми, впроваджувати нові технології навчання, забезпечувати доступ до якісної освіти для всіх верств населення. Важливим є також створення сприятливого освітнього середовища, яке б стимулювало інтелектуальний розвиток і самореалізацію особистості.

Підсумовуючи, можна сказати, що педагогічні ідеї Івана Франка залишаються актуальними й сьогодні. Вони є цінним джерелом натхнення для вчителів, батьків і всіх, хто зацікавлений у розвитку освіти в Україні. Реалізація цих ідей сприятиме формуванню нового покоління українців – освічених, творчих, відповідальних громадян.

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ: ПРОВІДНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРИНЦИП

ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко, видатний український письменник, у своїх педагогічних поглядах на виховання дітей звертав увагу на принципи людяності та поваги до дитячої особистості. Франко розмірковує над тим, як саме слід ставитися до дітей. Франко критикує тодішні підходи до виховання, які були жорстокими та спрямованими на безумовне підкорення волі дорослих, і пропонує ідеї, що лягли в основу сучасного дитиноцентризму.

Дитиноцентризм як педагогічний підхід ґрунтується на визнанні того, що дитина є повноцінною особистістю з унікальними потребами, здібностями та правом на повагу. Франко критикує тодішні методи виховання, коли дітей карали, принижували і змушували підкорятися без права на власну думку чи самовираження. Він наголошує, що жорстокість і надмірна дисципліна принижують дитину, не дозволяючи їй розкрити власний потенціал. Такий підхід Франко вважає неприйнятним і закликає до гуманного ставлення до дітей.

Однією з центральних ідей Франка є необхідність поважати дитину як особистість, що є ключовим принципом дитиноцентризму. Він наголошує, що діти, як і дорослі, мають право на власні почуття, думки і гідність. Франко вважає, що лише через щирість, лагідність і розумне ставлення можна виховати чесних і вільних людей, здатних усвідомлювати власну цінність і поважати інших. Таким чином, Франко проголошує дитиноцентрований підхід, орієнтований на розвиток внутрішніх якостей дитини.

Франко також відзначає позитивний приклад західноєвропейських педагогів, зокрема німецького просвітителя Х. Зальцмана, який сприяв поширенню ідей про необхідність ставлення до дітей як до рівноправних членів

суспільства. На думку Франка, дітей слід виховувати так, щоб вони могли розвивати свої здібності, вчитися самостійно мислити та діяти відповідно до власних моральних переконань. Це цілком узгоджується з принципами дитиноцентризму, що ставить дитину в центр виховного процесу, а завданням дорослих робить підтримку й розвиток індивідуальності кожної дитини.

Педагогічні ідеї Франка можна розглядати як фундамент дитиноцентрованої педагогіки, оскільки вони закликають до виховання через повагу та розуміння, а не через страх і підкорення. Він наголошує на тому, що дитині потрібне середовище, де вона буде почуватися захищеною і цінованою. Франко розумів, що тільки в атмосфері довіри та поваги дитина може розвиватися гармонійно та повноцінно, розкриваючи свої таланти і навчаючись брати на себе відповідальність.

Таким чином, освітньо-педагогічні погляди Івана Франка заклали основи для сучасного дитиноцентризму, який прагне ставити дитину в центр освітнього процесу, сприяючи її всебічному розвитку й формуванню людяної, моральної та свідомої особистості. Його ідеї залишаються надзвичайно актуальними й сьогодні, оскільки вони показують, що лише через повагу, любов і розуміння можна виховати відповідальне і впевнене покоління, яке здатне зробити свій внесок у розвиток суспільства.

I. ФРАНКО «ЧОГО ХОЧЕ ГАЛИЦЬКА РОБІТНИЧА ГРОМАДА?»

Тема «Чого хоче Галицька робітнича громада?», яку розкрив у своїй статті Іван Франко, є однією з ключових в українському робітничому русі кінця ХІХ століття. Це питання пов'язане з прагненнями та вимогами тогочасних робітників, їхньою боротьбою за свої права та інтереси. Франко, будучи палким прихильником соціальної справедливості, глибоко переймався долею галицьких робітників і, зокрема, сільських трудівників, які часто зазнавали знущань, економічного та соціального пригнічення.

Він чітко усвідомлював, що Галицька громада прагне не тільки покращення матеріальних умов, а й радикальних змін у суспільстві. Передусім, Іван Якович вказує на необхідність боротьби за справедливу оплату праці, удосконалення умов роботи та скорочення робочого дня, адже ці аспекти були одними з найболючіших для робітників. Галицькі робітники, переважно українці, працювали на підприємствах, які належали багатим землевласникам, фабрикантам або магнатам, серед яких домінували представники іноземного капіталу. Франко в своїй статті підкреслює несправедливість такого становища, оскільки місцеве населення залишалося фактично відстороненим від вигод, які принесла індустріалізація краю.

Ще одним важливим моментом у роздумах Івана Франка є питання політичного та культурного розвитку. На його думку, Галицька робітнича громада має прагнути до здобуття політичних прав, зокрема права голосу та можливості брати участь у вирішенні суспільних питань. Адже без політичних прав галицькі робітники залишаються безсилими в боротьбі за власне майбутнє та позбавленими впливу на життя свого краю. Паралельно він підкреслює значення культурного розвитку, який має стати основою національної

свідомості. На його думку, освічена робітнича громада – це запорука соціальних змін, адже лише освічені люди здатні побороти відсталість і стати рушійною силою суспільних перетворень.

Особливо важливо розуміти, що автор цієї статті не зупиняється на простому описі вимог, але пропонує конкретні шляхи досягнення цих цілей. Він закликає до єднання та створення професійних спілок і кооперативів, що могли б забезпечити економічну незалежність робітників. Він також відзначає необхідність організації та солідарності, підкреслюючи, що лише спільні зусилля можуть привести до реальних змін.

Отже, основні прагнення Галицької робітничої громади, відповідно до поглядів Івана Франка, полягають у боротьбі за соціальну та економічну справедливість, здобуття політичних прав та культурне зростання. Франко наголошує на важливості самосвідомості та єдності серед робітників, закликаючи їх не зупинятися перед труднощами і боротися за свої права. Його стаття «Чого хоче Галицька робітнича громада?» залишається важливим документом доби, що порушує питання, актуальні й сьогодні.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко, видатний український письменник, учений і громадський діяч, багато уваги приділяв питанням освіти і виховання. У своїх статтях він звертався до проблем формування національної самосвідомості, розвитку моральних та етичних цінностей серед молоді. Його освітньо-педагогічні погляди мали на меті сформувати нову генерацію освічених, морально вихованих українців, здатних критично мислити та захищати власні права.

Франко стверджував, що освіта повинна бути доступною для кожного, незалежно від його соціального походження. У своїх статтях він акцентував на важливості загальної, всебічної освіти, яка охоплює не лише основи наук, але й елементи гуманітарних дисциплін, що сприяють розумінню культури та історії рідного народу. Франко був переконаний, що освітній процес має бути не просто передаванням знань, а формуванням самостійної особистості з розвиненим почуттям відповідальності та патріотизму.

Однією з головних ідей Франка було виховання в молоді духу національної гідності та любові до рідної землі. Він вважав, що цього можна досягти з допомогою вивчення національної історії, мови та літератури, що пробуджують почуття приналежності до української нації та сприяють культурному розвитку. Важливу роль Франко відводив рідній мові, вважаючи її не лише засобом комунікації, але й духовною основою нації.

Крім того, Іван Франко розглядав моральне виховання як невід'ємну частину освітнього процесу. Він виступав за виховання у молоді таких рис, як чесність, працелюбність, терпеливість і повага до інших. Відповідно до поглядів Івана Франка, освітній процес повинен поєднуватися з вихованням моральних

якостей, щоб молодь могла протистояти негативним впливам суспільства і залишатися надійною моральною опорою нації.

Франко також наголошував на необхідності індивідуального підходу до кожного учня, враховуючи його здібності та інтереси. Він бачив навчання як живий процес, де вчитель відіграє роль наставника, що допомагає учням розкрити свій потенціал. На його думку, освіта повинна надихати учнів на самоосвіту і самовдосконалення, щоб вони могли вільно висловлювати свої думки, брати участь у суспільному житті та вносити вклад у розвиток держави.

Таким чином, освітньо-педагогічні погляди Івана Франка відзначаються прогресивністю та орієнтацією на розвиток національної самосвідомості, моральних цінностей та індивідуального потенціалу кожної особистості. Його ідеї залишаються актуальними й сьогодні, надихаючи українську педагогіку на формування свідомих і відповідальних громадян.

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

Іван Франко, видатний український письменник, поет, філософ та громадський діяч, мав значний вплив на розвиток освіти та педагогіки в Україні. Його освітньо-педагогічні погляди були тісно пов'язані з ідеями національного відродження, розвитку демократичних цінностей, поширення освіти серед народу і створення суспільства, заснованого на знаннях та культурі. Франко розглядав як один з головних інструментів формування свідомого громадянина, здатного активно брати участь у житті суспільства.

Іван Франко розглядав освіту як ключовий фактор розвитку суспільства та індивідуального зростання особистості. Він вважав, що освіта повинна бути доступною для всіх верств населення, незалежно від соціального статусу чи матеріального становища. На думку Франка, освіта мала виконувати не лише функцію передавання знань, але й формувати критичне мислення, національну свідомість та активну громадянську позицію. Він наголошував на важливості поєднання теоретичних знань з практичними навичками.

Іван Франко надавав особливого значення ролі вчителя в освітньому процесі. Він вважав, що вчитель повинен бути не лише джерелом знань, але й наставником, який формує особистість учня, його світогляд та моральні цінності. На думку Франка, вчитель мав бути високоосвіченою, морально стійкою та патріотично налаштованою особистістю. Він наголошував на необхідності постійного самовдосконалення педагогів, їхній активній участі в громадському житті та науковій діяльності. Франко критикував формальний підхід до викладання і закликав вчителів бути творчими, використовувати інноваційні методи навчання та індивідуальний підхід до кожного учня. Він

вважав, що вчитель повинен вміти зацікавити учнів своїм предметом, пробудити в них любов до знань та прагнення до самоосвіти.

Освітньо-педагогічні погляди Івана Франка мали значний вплив на розвиток української педагогічної думки кінця XIX - початку XX століття. Його ідеї щодо демократизації освіти, національного виховання та активних методів навчання знайшли відгук серед прогресивних педагогів того часу. Франко сприяв формуванню нового покоління українських вчителів, які прагнули до реформування освіти та впровадження інноваційних методів навчання. Його публіцистичні та художні твори на освітню тематику стали важливим джерелом педагогічних ідей для багатьох освітян. Ідеї Франка щодо національного виховання та ролі освіти у формуванні національної свідомості стали основою для розвитку української національної школи в період національно-визвольних змагань 1917-1921 років та продовжують впливати на сучасну українську педагогіку.

Педагогічні ідеї Івана Франка залишаються актуальними і в контексті сучасної української освіти. Його погляди на доступність освіти, індивідуальний підхід до учнів, активні методи навчання та важливість національного виховання знаходять своє відображення в сучасних освітніх реформах. Як казав педагог: «Освіта — це не просто засіб здобуття знань, а й шлях до розвитку особистості, що має служити на благо народу та його культури».

ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ

У творчості українського письменника, генія та мислителя Івана Яковича Франка неодноразово висвітлюється тема педагогіки. Постать педагога в суспільстві та виховання молодого покоління – це один з найважливіших мотивів творів Каменяра.

Франко бачив у вчителю не просто передавача знань, а особистість, яка несе людям світло знань та ідеали. В його розумінні педагог – це не лише фахівець, а першочергово моральний авторитет, здатний формувати свідомість і характер молоді. У багатьох своїх творах письменник підкреслює важливість особистості педагога, його впливу на формування світогляду вихованців.

У своїй п'єсі "Учитель" Франко показує трагічну долю вчителя, який намагається нести просвітництво в темні куточки суспільства. Образ Омеляна Ткача – це втілення ідеалу педагога, який, незважаючи на переслідування, вірить у силу освіти.

Іван Франко був не лише художником, а й педагогом-теоретиком. Він висловлював свої погляди на освіту в численних статтях і публіцистичних творах.

Основними ідеями Франка щодо педагогіки були поєднання теоретичних знань з практичною діяльністю та ідея виховання всебічної особистості. Іван Якович вважав, що освіта має бути не лише теоретичною, а й практичною, такою, яка б готувала молодь до життя. Автор завжди прагнув до самовдосконалення, саме тому ідеалом для нього була особистість, яка володіє не лише базовими знаннями, а й моральними якостями, здатна до творчості та саморозвитку.

Також у своїй творчості Франко неодноразово наголошував, що освіта є одним з найважливіших інструментів у боротьбі за незалежність України, тут

обов'язок педагога прищеплювати любов до рідного краю, його звичаїв та культури.

Також Іван Якович акцентував на важливості рідної мови, він підкреслював, що навчання має здійснюватися рідною мовою, оскільки це сприяє розвитку національної свідомості.

Отже, я вважаю, що кожен педагог має вивчати творчість Івана Франка для того, щоб дізнатись про педагогічні погляди та ідеї письменника, і в майбутньому застосовувати їх у своїй професійній діяльності. Адже, педагоги несуть велику відповідальність за виховання майбутнього покоління, оскільки вони є не лише передавачами знань, а й провідниками, які формують майбутнє нації.

НАРОДНА МУДРІСТЬ У ПРАЦЯХ ІВАНА ФРАНКА

Іван Франко – видатний український письменник, публіцист, перекладач, громадський діяч та педагог, який залишив вагомий слід у розвитку української педагогіки. Франко працював над освітніми ідеями, аналізував проблеми виховання, розвитку особистості, а також прагнув підвищити рівень освіти в Україні. Його педагогічні ідеї залишилися актуальними до сьогодні, адже він зосереджувався на формуванні гармонійної, розвиненої та національно свідомої особистості.

Митець, окрім своєї літературної та наукової діяльності, залишив помітний слід у педагогіці, розглядаючи виховання як важливий чинник у формуванні особистості. У своїй «Книжці приказок про те, як належить поводитися з дітьми» він звертається до багатства народної мудрості, що накопичувалася століттями, та використовує її для формування педагогічних принципів, які базуються на моральності, повазі та індивідуальному підході до дитини.

Однією з основних ідей цієї праці є важливість уваги до емоційного розвитку дитини та повага до її індивідуальності. Франко підкреслює, що дитина – це не «незаповнений лист», а особистість зі своїми почуттями, прагненнями та талантами, які необхідно розвивати, а не пригнічувати. Народні приказки, зібрані Франком, вчать дорослих бути уважними до внутрішнього світу дитини, допомагати у становленні характеру через підтримку, терпеливість та розуміння. Наприклад, приказки на кшталт «що посієш, те й пожнеш» нагадують, що виховання повинно бути свідомим і доброзичливим, адже всі вчинки дорослих впливають на подальше життя дитини.

Крім того, Франко наголошує на важливості морально-етичного виховання. Він обирає приказки, що акцентують на правді, справедливості та чесності,

розглядаючи їх як основи виховання майбутнього громадянина. До прикладу, приказки на зразок «правда кривду переважить» та «чесне ім'я дорожче за багатство» вчать поваги до істини, гідності та честі, що є ключовими рисами у формуванні свідомої особистості. Франко переконаний, що моральна основа виховання не лише захищає дитину від негативних впливів, а й сприяє створенню здорового суспільства.

Ще одним важливим аспектом у «Книжці приказок» є значення позитивного прикладу дорослого. Франко наводить мудрість про те, що діти вчаться через наслідування, тому вчинки дорослих відіграють вирішальну роль у їхньому вихованні. Наприклад, приказка «яблуко від яблуні недалеко падає» нагадує, що діти переймають риси батьків та наставників, тж дорослі повинні бути взірцем для наслідування. Відтак, Франко закликає педагогів не лише вимагати від дитини відповідної поведінки, а й самому дотримуватися високих моральних стандартів, бути чесним, справедливим і відповідальним.

Франко також підкреслює важливість спілкування та взаємоповаги в процесі виховання. Він вважає, що взаємини між дорослими і дітьми повинні базуватися на доброзичливості, довірі та розумінні. Приказки на кшталт «м'яке слово і камінь ламає» свідчать про те, що силу переконання слід шукати в доброті й розумінні, а не в суворості. Таке ставлення формує атмосферу довіри, в якій дитина відчуває себе безпечно і може розвиватися гармонійно.

Таким чином, «Книжка приказок» Франка – це не просто збірка народної мудрості, а цінний посібник з педагогіки, що ґрунтується на моральності, повазі до дитини та важливості особистого прикладу. Ця праця є підтвердженням того, що Франко бачив у вихованні головний шлях до розвитку свідомої і відповідальної особистості. Його підхід залишив вагомий слід у сучасній педагогіці та нагадує нам про важливість педагогічних цінностей у вихованні дітей.

СВІТОЧ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ: ОСВІТНЬО-РЕФОРМАТОРСЬКІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА

В історії української педагогічної думки постать Івана Франка сяє особливим світлом. Після Тараса Шевченка жоден український митець не здобув такого широкого визнання та впливу на теренах Західної України, як цей невтомний борець за народну освіту. Його педагогічна спадщина, що налічує понад сотню наукових і публіцистичних праць, стала справжнім дороговказом для розвитку української освіти не лише тодішнього часу, але й майбутніх поколінь.

Освітні погляди Франка формувалися на плідному ґрунті європейської педагогічної думки та української народної мудрості. Він глибоко вивчав роботи вітчизняних мислителів – від Климентія Ставровецького до Михайла Драгоманова, водночас активно цікавився передовими освітніми ідеями Західної Європи. Це дозволило йому створити унікальну педагогічну концепцію, що органічно поєднувала національні традиції з прогресивними європейськими підходами.

Франко розробив цілісну систему вимог до освіти, серед яких ключовими були: громадський характер навчання і виховання, доступність освіти для всього народу, всебічний розвиток здібностей учнів та відокремлення школи від церкви. Він наполягав на необхідності звільнення освіти від будь-яких релігійних, моральних чи суспільних забобонів, вважаючи, що тільки в протистоянні різних ідей може формуватися справжнє критичне мислення молоді.

Особливу увагу Франко приділяв ролі рідної мови та літератури в освітньому процесі. Він вважав, що вивчення української мови має базуватися

на живій народній мові, а викладання літератури повинно включати критичний аналіз творів та демонстрацію їх зв'язку з реальним життям народу. Це було принципово важливим для формування національної свідомості учнів.

Франко чітко усвідомлював, що повноцінний розвиток української освіти можливий лише за умови здобуття Україною державної незалежності. Він бачив мету виховання у підготовці молодого покоління до здійснення найвищого ідеалу нації – побудови власної держави. При цьому він наголошував, що справжній патріотизм має поєднуватися з високою моральністю, освіченістю, професіоналізмом, естетичною досконалістю та підприємливістю.

Внесок Франка в розвиток української педагогіки виходить далеко за межі його часу. Він першим в історії української педагогічної науки звернув увагу на важливість вивчення дитячої мови, зробив величезний внесок у дослідження історії української педагогіки від часів Київської Русі до тодішнього часу. Його ідеї про необхідність створення підручників високого наукового рівня, про важливість підготовки кваліфікованих учительських кадрів, про зв'язок школи з реальним життям залишаються актуальними й сьогодні.

Іван Франко здійснив вагомий внесок у розвиток української педагогічної думки. Його прогресивна концепція національної освіти базувалася на принципах демократизму, гуманізму та народності, передбачаючи всебічний розвиток особистості та тісний зв'язок навчання з життям. Франко наголошував на важливості освіти у формуванні національної свідомості та державотворенні, відстоюючи необхідність викладання рідною мовою та доступність освіти для всіх верств населення. Його педагогічні ідеї, що суттєво випередили свій час, залишаються актуальними для сучасної української освіти, особливо в контексті її реформування та розвитку.

Збірник есеїв здобувачів вищої педагогічної освіти
«ІВАН ФРАНКО: ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ»

(до 10-річчя заснування кафедри початкової та дошкільної освіти та факультету педагогічної освіти)

Упорядник

канд. філол. наук, доц. Кобилецька Л. В.

Львівський національний університет імені Івана Франка

79000, м. Львів, вул. Університетська, 1